

ΚΕΣΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
1949

ΑΒ 5709

ΕΤΟΣ Α'.—ΑΡΙΘ. 5

ΣΟΤΣΥΟΤΥΑ
ΡΑΒΙ
0073 84
0 073-0073

ΑΚΕΟΥΛΑ (ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΚΕΡΕΝ Κ-Ι ΕΜΕΤ ΛΕΪΣΡΑΕΛ
(ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΡΡΙΚΟΣ Κ. ΦΟΡΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΥ 3 - ΤΗΛ. 28556

ΕΤΟΣ Α' - ΑΡΙΘ. 5 - ΑΘΗΝΑΙ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1949, ΑΒ 5709

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Sammy Gronemann	: Μάξ Νορντιάου	σελ. 3
Maria delle Grazie	: Συνάντηση με τον Χέρτσλ	» 8
Weill - Goudchaux	: Τό τέλος τοῦ Γκρύντσπαν	» 10
*	: Ὁ Τελευταῖος τῶν Μπιλοῦ	» 13
*	: Τό Τέλ-Αβιβ-μεγαλώνει	» 16
*	: Ἡ ζωή σὸ Κιμπούτς	» 18
P. Bat - Yedidiah	: Μοσέ Σαρὲτ	» 23
Eliezer Jardeni	: Στὸ μέτωπο τῆς «τσένας»	» 25
E. K. Φ.	: Μηνιαία Πολιτικὴ Ἀνασκόπησις	» 27
*	: Εἰδήσεις τοῦ Κέρεν Καγιέμετ	» 28

Μιά κινηματογραφική ἀποικία σ. 7.— Τό φυ-
τικὸ κρέας σ. 12.— Ἑβραϊκὸ πνεῦμα σ. 31.

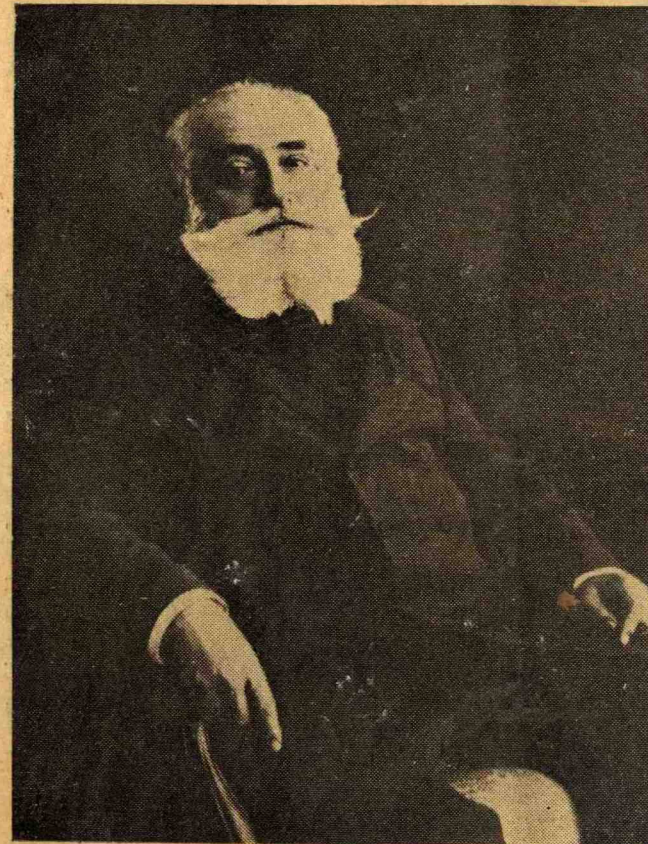
Στὸ ἐξώφυλλο: Σάν προμαχῶνες, τὰ σιλό
προστατεύουν τὰ χωριά.

Συνδρομαί: Ἐτησία Δρχ. 40.000 Ἑξαμηνιαία Δρχ. 20.000

Ἑκατὸ χρόνια ἀπ' τὴ γέννηση τοῦ

ΜΑΞ ΝΟΡΝΤΑΟΥ

Δὺο φορές, πρὸς τὸ
τέλος τοῦ περα-
σμένου αἰῶνα, ὁ φι-
λήσυχος Ἑβραῖος πο-
λίτης ἀναγκάσθηκε
νὰ ξυπνήσῃ ἀπ' τὸν
ἀνετο ὕπνο του. Τὸ
ξύπνημα προήλθε
ἀπὸ δυὸ ἀνθρώπους
παγκοσμίας φήμης,
ἀπὸ ἓνα Χριστιανὸ
κι' ἀπὸ ἓνα Ἑβραῖο.
Ὁ πρῶτος ἦταν ὁ
Ἐμίλ Ζολά, ποὺ σ'
εὐρύτατους κύκλους
εἶχε χαρακτηρηθῆ
ὡς πορνογράφος, καὶ
τὰ βιβλία του τὰ
κρατοῦσαν μακριὰ
ἀπ' τὴν νεολαία. Αὐ-
τὸς ὁ ἄνθρωπος εἶχε
ξαφνικὰ αὐτοδιορι-
σθῆ ὑπερασπιστὴς
τοῦ συκοφαντημέ-
νου, ἀθώου Ἑβραίου
Δρεῦφούς, εἶχε ρι-
ψοκινδυνέψει τὸ ὄ-
νομά του, τὴν ὑπό-
ληψή του, τὴν πε-
ριουσία καὶ τὴν ἔλευ-
θερία του καὶ εἶχε

τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς δικαιοσύνης. Κ' ἐκεῖνα τὰ μικρὰ μυαλὰ
ἄρχιζαν τώρα νὰ καταλαβαίνουν ὅτι αὐτὸς ὁ ἀπαγορευμένος συγγραφέας
ἦταν στὴν πραγματικότητα καὶ στὰ βιβλία του καὶ στὸ φλογερὸ κατηγορητή-
ριό του «J'accuse» ἓνας ἠθολόγος τοῦ τύπου τοῦ Ἰσαΐα, ἓνας ἀγωνιστὴς
γιὰ τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ δεύτερη περίπτωσις ἦταν ἐκείνη

του Μάξ Νορντάου. Και τὰ ἔργα του ἐπίσης εἶχαν ταξινομηθῆ στα ἐπικίνδυνα καὶ ὁ ἴδιος εἶχε χαρακτηρισθῆ ὡς ἕνας ἀνηλεῆς κυνικός πού κατηύθυνε τὸ δηκτικὸ σαρκασμὸ του ἐναντίον ὅτιδήποτε ἦταν ἱερὸ στους νομοταγεῖς πολῖτες, πού τολμοῦσε νὰ πειράξῃ τὰ θεμέλια τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ στάση γινόταν ἀκόμα πιὸ ἀξιοκατάκριτη ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀνῆκε σὲ ἑβραϊκὴ οἰκογένεια. Καὶ τώρα, αὐτὸς ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Ἑβραϊσμοῦ ἐμφανιζόταν στὸ βῆμα τοῦ Ἑβραϊκοῦ Συνεδρίου στὴ Βασιλεία, διακηρύσσοντας μὲ λόγια δυνατὰ τὴν ἀλληλεγγύη του μὲ τὸν Ἑβραϊκὸ λαὸ καὶ προσκαλώντας τὸν Παγκόσμιον Ἑβραϊσμὸ νὰ συσπειρωθῆ γύρω ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Χέρτσλ, αὐτὸν τὸν Βιεννέζο δημοσιογράφου πού εἶχε προκαλέσει τὴν σύγκρουση στὸν κόσμον. Ὁ Χέρτσλ εἶχε ἐμφανισθῆ στὸν περισσότερο κόσμο ὡς ἕνας δραματιστῆς καὶ ἕνας ἀντιδραστικός. Πῶς μπορούσε ὁ Νορντάου, αὐτὸς μεγάλος ρεαλιστῆς καὶ ριζοσπαστικός προοδευτικός νὰ ταχθῆ στὸ πλευρὸ του;

Αὐτὰ ἦταν πράγματα πού ὁ καλὸς Ἑβραῖος δὲν μπορούσε εὐκόλα νὰ χωνέψῃ. Ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ Νορντάου; Εἶχε γεννηθῆ τὸ 1849 στὴ Βουδαπέστη, καὶ ὡς υἱὸς τοῦ Ράμπι Σύντφελντ, εἶχε μεγαλώσῃ μέσα στὸ πνεῦμα τῶν ἑβραϊκῶν παραδόσεων καὶ εἶχε ἀποκτήσει πολλές γνώσεις στὰ ἑβραϊκὰ ζητήματα. Ἀργότερα ἡ ζωὴ τὸν ὀδήγησε σ' ἄλλα πεδία, καὶ τὸ 1900, σ' ἕνα γράμμα πρὸς τὸ ἑβραϊκὸ περιοδικὸ «Τεχιγιά» ὁμολογοῦσε ὅτι αἰσθανόταν πιά ξένος πρὸς τὴ γλῶσσα αὐτὴ μὲ τὴν ὁποία εἶχε ἄλλοτε τόση οἰκειότητα. Ἐξ ἄλλου, μιὰ μελέτη τῶν ἔργων του καὶ τῶν λόγων του φανερώνει ὅτι ἡ ταλμουδική του μόρφωση ἄφισε ἴχνη ἐπάνω του.

Ἐνῶ ἀπὸ τὰ πρῶτα νεανικά του χρόνια εἶχε ἐπισύρει τὴν προσοχὴ τῶν φιλολογικῶν κύκλων μὲ τὰ ἄρθρα πού δημοσίευε σὲ διάφορες ἐφημερίδες, τὰ δύο βιβλία του, «Τὰ κατὰ συνθήκη ψεύδη» καὶ οἱ «Παραδοξολογίες» προκάλεσαν μιὰ βαθειὰ ἐντύπωση, καὶ γρήγορα ἀπετέλεσαν μέρος τῆς βιβλιοθήκης κάθε διανοούμενου. Μὲ ἀδυσώπητη αὐστηρότητα καὶ λογικὴ, ὁ Νορντάου (εἶχε πάρῃ τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ 1874) ἀγωνιζόταν ἐναντίον τῆς κενῆς ἀδιαφορίας μὲ τὴν ὁποία κληρονομικὲς σφαλμένες ἀντιλήψεις διαιωνίζονταν ἀβασάνιστα, πέρνοντας θέση δίπλα σ' ἄλλους μεγάλους συγγραφεῖς καὶ εἰκονοκλάστες, ὅπως ὁ Ἴψεν καὶ ὁ Σώ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Σώ, τοῦ ὁποίου ἡ στάση εἶναι περισσότερο ἐνὸς ἠθοποιοῦ παρά ἐνὸς ἀγωνιστοῦ, γρήγορα ἔστρεψε τὴν κοφτερὴ πένα του ἐναντίον τοῦ Νορντάου, ἀλλὰ χωρίς καμμιὰ ἐπιτυχία, ὅπως ἀνεγνώρισε ὁ ἴδιος ἀργότερα. Στὸ ἄρθρο του «Πῶς ὁ Σώ τσάκισε τὸν Νορντάου» ἐκφράζει τὴν κατάπληξή του γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Νορντάου δὲν εἶχε ἀκόμη πέσῃ ἀπὸ τὸ βῆμα του, μολονότι θεωρητικῶς τὸν εἶχε ξεφορτωθῆ ἀπὸ πολὺν καιρὸ. Ἀπαντῶντας στὴ «Φραγκφούρτερ Τσαίτουγκ», ὁ Νορντάου δὲν δισυλεύθη ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ κόσμος εἶχαν ἰδέα γιὰ τὸ τσάκισμά του. Ἡ διαμάχη ἐγίνε ὀξύτερη, ἕως ὅτου ἡ «Φραγκφούρτερ Τσαίτουγκ» ἐπενέβη μὲ μιὰ ἀναδρομὴ στὸν Γκ' ἴτε, πού εἶχε ἄλλοτε θέσει τέρμα σὲ μιὰ συζήτηση γιὰ τὴν ἀξία τοῦ Σίλλερ καὶ τῆ δική του, μὲ τὴν παρατήρηση ὅτι «οἱ Γερμανοὶ πρέπει νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι πού ἔχουν δυὸ τέτοιους ἀνθρώπους».

Ὁ Νορντάου ἦταν ἕνας συγγραφέας ἐξαιρετικὰ γόνιμος. Τὰ πολλὰ μυθιστορήματα καὶ θεατρικὰ ἔργα του γοητεύανε τὸ κοινὸ καὶ τὸ μεγάλο βιβλίον του γιὰ τὰ ταξείδια του. «Ἀπὸ τὸ Κρευλίνο στὴν Ἀλχάμπρα—γιὰ νὰ περιορισθοῦμε μόνον σ' αὐτό—μπορεῖ νὰ διαβασθῆ καὶ σήμερα παρ' ὅλον ὅτι μερικὲς κρίσεις του εἶναι πιά ξεπερασμένες. Ἐὰν οἱ παραδοξολογίες τῶν ἔργων του κατήντησαν μὲ τὸν καιρὸ κοινοτοπίες, αὐτὸ ὀφείλεται στὴν μεγάλη δύναμη τῶν ἐπιχειρημάτων του. Αὐτὸ ἰσχύει γι' αὐτὸν ὅσον καὶ γιὰ τὸν Χένρικ Ἴψεν. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού κάνει ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο

νὰ διαβάσῃ κανεὶς τὰ ἔργα του, εἶναι τὸ λαμπερὸ, τὸ ὑπέροχο, τὸ πνευματώδες ὕφος του, πού δὲν χάνεται ποτὲ σὲ κενὴ φρασεολογία.

Ἡ «Φράϊε Πρέσσε» τῆς Βιέννης ἦταν περήφανη νὰ τὸν ἔχη μεταξὺ τῶν συνεργατῶν της καὶ ἡ ἀνασκόπηση τῆς παγκόσμιας καταστάσεως, πού ἔγραφε κάθε χρόνο γιὰ τὸ τεῖχος τοῦ Νέου Ἔτους, ἀποτελοῦσε τὸ μεγαλύτερο δημοσιογραφικὸ γεγονός. Ὅλα αὐτὰ τὸν ἐπέβαλαν ὡς ἕνα πολιτικὸ ὀγκῆ, ὡς ἕνα λεπτὸ παρατηρητῆ καὶ ταυτοχρόνως ὡς τὸν μεγαλύτερο κοινωνικὸ κριτικὸ τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι αὐτὰ τὰ προσόντα πού τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ διαισθανθῆ τὴ μεγαλοφυΐα τοῦ Χέρτσλ καὶ τὴ σημασία τοῦ ἐθνικοῦ ἑβραϊκοῦ κινήματος. Συνάντησε τὸν Χέρτσλ στὸ Παρίσι καὶ συνδέθηκε στενά μαζί του. Ὑπῆρξε ἕνας ἀπ' τοὺς πρῶτους, στοὺς ὁποίους τὸ 1865 ὁ Χέρτσλ ἔδειξε τὸ σχέδιον τοῦ «Ἑβραϊκοῦ Κράτους» του. Ὁ Νορντάου ἄρπαξε ἀμέσως τὸ μεγαλεῖο τῆς ἰδέας, καὶ ἐνῶ ὡς ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ εἶχε αἰσθανθῆ, ὅτι ἦταν ἕνας συγγραφέας ἐντελῶς Γερμανός, ἐγίνε ὁ σημαιοφόρος τοῦ Σιωνισμοῦ. Ἦδη ἀπ' τὸ πρῶτο Συνέδριον, ἔκανε τὴν γενικὴ ἐκθεσὴ πάνω στὴν κατάστασιν τοῦ Παγκοσμίου Ἑβραϊσμοῦ. Καὶ ἡ ἀπλή ἀκόμα ἀναγγελία τοῦ ὀνόματός του ἀνακατεμμένου μὲ τὴν ὑπόθεσιν αὐτή, ἔκανε αἴσθησιν. «Πῶς αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος βρῆκε τὸ δρόμον του ἀπὸ τὸν κυνισμὸ στὸ Σιωνισμό;» ἔγραφε ἕνας πνευματώδης ἀντίπαλος τῆς ἑβραϊκῆς ὑποθέσεως. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ λόγου του ὑπῆρξε καταπληκτικόν. Στὸν Ἀχάντ Ἀμ, πού βρισκότανε στὸ Συνέδριον ὡς καλεσμένος καὶ παρακολούθησε τὴν ἐργασίαν του μὲ πολὺ κελτικισμὸ, ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἡ προσωπικότης τοῦ Νορντάου. Τοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε ἀναστηθῆ ἕνας ἀπ' τοὺς ἀρχαίους προφήτες. Καὶ πράγματι, ὅταν ὁ Νορντάου ζωγράφιζε τὴ θλιβερὴν κατάστασιν τοῦ Παγκοσμίου Ἑβραϊσμοῦ, φάνηκε σὰν ἕνας νέος Ἰερεμίας. Καὶ πάλι σὰν τὸν Ἰερεμία, δὲν περιορίσθηκε σὲ θρήνους, ἀλλὰ ἔδειξε, ὅτι ἦταν ἕνας μεγάλος πολιτικός. Καὶ κάθε χρόνο ἀπὸ τότε, ὁ Νορντάου ἀνέβηκε στὸ βῆμα τοῦ Συνεδρίου γιὰ νὰ κἀνῃ τὴ γενικὴ ἐκθεσὴ του, καὶ κάθε φορὰ, ὁ λόγος του ἦταν ἕνα ἀξιωματικόν γεγονός.

Ἦταν ἕνας θαυμάσιος ὀμιλητῆς, ὁ λαμπρότερος ρήτορας, πού εἶχε ἀκουσθῆ ποτὲ. Ἐκεῖνοι πού εἶχαν τὸ προνόμιον ν' ἀκούσουν τοὺς λόγους του, δὲν θὰ ξεχάσουν ποτὲ τὴν συγκλονιστικὴν ἐντύπωσιν πού προκαλοῦσαν. Καὶ δὲν φοβόταν νὰ δυσχεροσθῆ τὸ ἀκροατήριόν του: ἀδιαφορώντας πρὸς κάθε ἀντίδρασιν πού μπορούσε νὰ προκαλέσῃ, ἐπετίθετο ἀνηλεῶς ἐναντίον τῶν τάσεων ἐκείνων, ἐντὸς τοῦ Κινήματος, πού δὲν συμφωνοῦσαν μὲ τὴν ἰδέαν του. Ἐπειδὴ ἦταν ὀπαδὸς τοῦ «πολιτικοῦ» Σιωνισμοῦ, ἀπέρριπτε ὁποιοδήποτε σχέδιον προέβλεπε τὸν ἀποικισμὸ σὲ μικρὴ κλίμακα, ὡς ἐπίσης τὸ λεγόμενον «μορφωτικὸν» Σιωνισμό. Ἦθελε ν' ἀποφύγῃ πάσῃ θυσίᾳ μιὰ «Kulturkampf». Ἦταν ἀναπόφευκτον ν' ἀκουσθοῦν πολλὲς διαμαρτυρίαι, πρὸ παντός στὸ πέμπτον Συνέδριον, ὅταν ὁ Μάρτιν Μπούμπερ ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀκαδημαϊκῆς νεολαίας.

Ὄφειλεται στὴν κεντρικὴν θέσιν, πού κατεῖχε ἡ γενικὴ του ἐκθεσὶς στὴς συνεδριάσεις, τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀπ' ἔξω παρατηρητῆς ἀπεκόμιζαν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὁ Νορντάου ἠθέλε νὰ παύσῃ τὸ ρόλον τοῦ πρωταγωνιστῆ τενόρου, πού τραγουδαί τὴν «ἄρια» του καὶ μετὰ ξαφανίζεται στὰ παρασκήνια. Δὲν ξέρανε μὲ τί ἀφοσίωσιν καὶ τί πίστη προσέφερε τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ ἐκεῖ, ὅπου λίγοι ἀκροατῆς ἄκουγαν τὰ λόγια του. Ἦταν ἀκούραστος στὸ νὰ λάβῃ μέρος στὴς συνεδριάσεις τῶν ὑποεπιτροπῶν, καὶ ὅταν ἀκόμα σκοπὸς τους ἦταν τὸ ἐπίπονον ἔργο τῆς συντάξεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ὄργανώσεως. Σὲ τέτοιαις συνεδριάσεις ἦταν ὁ πρῶτος πού ἐρχόταν καὶ ὁ τελευταῖος πού ἔφευγε.

Καὶ ἔξω ἀπ' τὰ Συνέδρια ὁ Νορντάου ἔθεσε τὸ ρητορικὸν του ταλέντον στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κινήματος. Ἡ μεγάλη του διάλεξις «Ὁ Σιωνισμὸς καὶ οἱ ἀντίπαλοί του», πού ἔκανε στὸ Βερολίνον τὸ 1898 καὶ πού δημοσιεύθηκε στὴ

σειρά των έργων του, δίδει μία ιδέα της ευφράδειάς του και σήμερα ακόμα, υπό διαφορετικές συνθήκες αποτελεί αξιόλογο ανάγνωσμα.

Αλλά κι από άλλες πλευρές το παράδειγμά του ήταν πηγή εμπνεύσεως. Ο μεγάλος άνδρας, για τόν όποιον είμασταν όλοι υπερήφανοι, δεχόταν ασυζητητί, σε οιαδήποτε περίσταση, την πειθαρχία του Κινήματος. Αυτό φάνηκε πρὸ παντός την εποχή της διαμάχης διὰ τὴν Ουγκάνδα. Ο Νορντάου πού μισούσε τούς συμβιβασμούς και τις πλάγιες λύσεις, υποτάχθηκε στη θέληση του Ἀρχηγού και δὲν μίλησε ποτέ με τέτοια ευγλωττία, όπως όταν ζήτησε τὴ σύσταση μιᾶς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης. Κατώρθωσε νὰ ἐξηγήσει ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὁ τελικὸς σκοπός, κι ὅτι ἡ λύση τῆς Ουγκάνδας ἦταν προσωρινή.

Θὰ ἤθελα νὰ διηγηθῶ ἓνα περιστατικό, πού δείχνει καθαρότατα τὴν ἀναμφισβήτητη πειθαρχία του. Ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσει ἡ ἐναρκτήρια συνεδρίαση ἑνὸς Συνεδρίου κι ὅλοι θεωροῦσαν βέβαιο, ὅτι ὁ Νορντάου θὰ δεχόταν τὴ θέση τοῦ Προέδρου. Γι' αὐτό, ὅταν ὁ Μπόρις Γκόλντιμπεργκ μᾶς πληροφόρησε ἐκ μέρους τῆς ἀντιπροσωπείας, πού εἶχε σταλῆ στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Νορντάου, ὅτι ὁ Νορντάου εἶχε ἀρνηθῆ τὴ θέση, ἐμεῖς ὅλοι, μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Δράσεως, μείναμε μᾶλλον ἄσχημα. Δὲν ξέραμε τί νὰ κάνουμε, γιατί τὸ κοινὸ δύσκολο θὰ μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρνηση, και τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦταν μείωση τοῦ κύρους τοῦ Συνεδρίου. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμφανίσθηκε ὁ ἴδιος ὁ Νορντάου κι ἐξήγησε με πειστικότητα τούς προσωπικοὺς λόγους, πού εἶχαν προκαλέσει τὴν ἀπόφασή του. Ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴ παραδεχθῆ κανεὶς τὰ ἐπιχειρήματά του. Μείναμε σιωπηλοὶ και σκεπτικοί. Τότε ὁ Δαβὶδ Βόλφσον, ὁ διάδοχος τοῦ Χέρτσλ, προχώρησε. Ὁ Βόλφσον δὲν ἦταν μόνο ἓνας θερμοῦς θαυμαστής τοῦ Νορντάου, ἀλλὰ και εἶχε πάντα ὑποταχθῆ στὴν ἀνώτερη διάνοιά του. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως, ὄρθιος μπροστά του, τὸν ρώτησε :

— « Κύριε Νορντάου, ἀναγνωρίζετε τὴν ἐξουσία μου ὡς Προέδρου τοῦ Κινήματος ; »

Ὁ Νορντάου, με κάποια ἀμχανία, ἔκανε ἓνα καταφατικό νεύμα. « Τότε— συνέχισε ὁ Βόλφσον— σᾶς διατάζω, με τὸ δικαίωμα, πού μοῦ δίνει ἡ ἐξουσία μου, νὰ δεχθῆτε τὴν Προεδρία τοῦ Συνεδρίου ». Γιὰ μιὰ στιγμή ἐπεκράτησε σιωπή. Μετὰ ὁ Νορντάου ἔκανε μιὰ βαθειὰ ὑπόκλιση, τόσο βαθειὰ ὅσο δὲν εἶχα ξαναδεῖ ἀπὸ κανένα ἀνθρώπο, πήρε τὰ χαρτιά του και μίληξε στὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων. Δέχθηκε τὴν ἐκλογή του χωρίς καμμιὰ ἀλλοίωση.

Ἡ ἐτοιμότητα τοῦ Νορντάου μπορεῖ νὰ φανῆ ἀπὸ δύο παραδείγματα. Μετὰ τὸν μεγάλο λόγο του στὸ Δεύτερο Συνέδριο, ὁ γέρος Σαλίρο, πού εἶχε ταξιδεύει εἰκοσιοκτὼ μέρες ἀπὸ τὴν πατρίδα του, στὰ σύνορα Σιβηρίας—Μαντσουρίας, ἔως τὴν πόλη τοῦ Συνεδρίου, τὸν πλησίασε και τοῦ εἶπε : « Δόκτωρ Νορντάου, ὁ λόγος σας ἦταν ὑπέροχος, πρέπει ναρθῆτε νὰ μιλήσετε στὴν πόλη μας ». Τέλος πάντων — ἀπήντησε ὁ Νορντάου — εἶναι λίγο ἔξω ἀπ' τὸ δρόμο μου. Ἀλλὰ, ἂν πρόκειται νάρθω στὴ Ρωσία, θὰ με στείλουν ὅπωςδήποτε στὴ Σιβηρία, και τότε δὲν θὰ εἶναι και τόσο μακριὰ ἡ πόλη σας

Κατὰ τὸ ἔννατο Συνέδριο συνέβη ἓνα δυσάρεστο ἐπεισόδιο. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Νορντάου καθόταν με μερικοὺς φίλους στὸ καφενεῖο τοῦ Μεγάλου τοῦ Συνεδρίου, τὸ «Κοντσερτχάους», ὅταν σε μιὰ στιγμή ἓνας θερμοῦσος ἀντιπρόσωπος πλησίασε τὸ τραπέζι του κι ἄρχισε νὰ τὸν ἐπιτιμᾶ με πολλὴ ἀναίδεια, γιὰ τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο ἀσκοῦσε τὰ καθήκοντά του, ὡς Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου. Ἡ στάση του ἔγινε τόσο προκλητικὴ και προσβλητικὴ, πού ὁ Νορντάου ἔχασε τὴν ὑπομονή του και τὸν χαστούκισε. Τὸ ἐπεισόδιο διαδόθηκε και δημιούργησε μεγάλο σκάνδαλο. Στὴν αἴθουσα τοῦ προεδρείου, ὁ Πρόεδρος Βόλφσον ἐξέφρασε στὸν Νορντάου τὴν ἔντονη ἀποδοκιμασία του. Ἀλλὰ ὁ Νορντάου τοῦ ἀπήντησε ἀφελέστατα : « Τί ἄλλο μπορούσα νὰ κάνω ;

Ὁ ἄνθρωπος μοῦ φέρθηκε ἄσχημα και τούδωσα τὴν κατάλληλη ἀπάντηση». « Λοιπόν, εἶπε ὁ Βόλφσον— ἔπρεπε νὰ σηκωθῆτε, νὰ τοῦ γυρίσετε τὴν πλάτη σας και νὰ φύγετε ». « Ὁχι — εἶπε ὁ Νορντάου — δὲν θὰ μπορούσα ποτέ νὰ εἶμαι τόσο ἀγενής ».

Ὅταν ἔγινε ἡ δήλωση Μπάλφουρ, ὁ Νορντάου δὲν ἦταν εὐχαριστημένος ἀπ' τὴ διατύπωσή της, και στὴ Διάσκεψη τοῦ Λονδίνου, τὸ 1920 ἀντιτάχθηκε σε πολλὲς ἀπ' τὶς ἀποφάσεις πού ἐλήφθησαν ἐκεῖ. Ἀλλὰ ἔμεινε ὡς τὸ τέλος πιστὸς στὴ σημαία του. Ὁ Ναχούμ Σοκολόβ μᾶς λέει, ὅτι στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του—πέθανε στὰ 1923 — ὁ Νορντάου ἔμοιαζε ὅλοεν και περισσότερο στὸς ἀρχαίους Ἑβραίους σοφοὺς. Στὸ τέλος εἶχε πιά τὴν χαρακτηριστικὴ ἐμφάνιση ἑνὸς γέρου ραββίνου. Γι' αὐτὸ μπορεῖ νάχη γυρίσει τελικῶς στὴν πρώτη μορφή του, μιὰ μορφή πού φώτισε τὸ δρόμο μας στὴν ἔρημο.

Τέλ Ἀβιβ, Ἰούλιος 1949.

SAMMY GRONEMANN

Μία κινηματογραφικὴ ἀποικία

Μία ομάδα ἀπὸ ἑβραίους παλαίμαχους τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, πού μόλις ἀποστρατεύθηκαν, εἶχαν ἀρχίσει μιὰ θεατρικὴ ἐπιχείρηση στὸ Κάιρο, ἀκοπεύουν τώρα ν' ἀρχίσουν, πάλι μαζί, τὸ γύρισμα μιᾶς ταινίας στὸ Ἰσραήλ.

Ἡ ομάδα ἀποτελεῖτο ἀρχικῶς ἀπὸ πέντε μέλη— ἓνας Καναδός, ἓνας Ἄγγλος, ἓνας Ἑλληνας, ἓνας Κύπριος, κι ἓνας Αἰγύπτιος. Ὁ Αἰγύπτιος πέθανε στὶς ἀντισημητικὲς ταραχὲς τοῦ Καίρου. Ὁ Ἐντυ Χίρσκοβιτς, ὁ τότε Καναδός πού εἶναι τώρα Ἰσραηλιανός εἶπε ὅτι ἦταν σ' ἐπαφὴ με τούς ἄλλους τρεῖς ἑβραίους παλιούς πολεμιστὰς, γιὰ ἓνα νέο σχέδιο.

Ὁ Χίρσκοβιτς, πού εἶναι τώρα ὁ ὑπεύθυνος τοῦ κινηματογραφικοῦ τμήματος τῆς Ἰσραηλιανῆς Ἀεροπορίας, ἔχει μελετήσῃ ὅλες τὶς λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἐγκατάσταση μιᾶς κινηματογραφικῆς ἀποικίας τύπου «μοσάβ» και ἔχει ἤδη προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχῶν. Ἐκτὸς ἀπὸ τούς παλιούς συναδέλφους του, συγκέντρωσε γύρω του 15 ἄτομα, ἄνδρες και γυναῖκες ἀπὸ τὴν Νοτιοαφρικὴ, τὴν Ὀλλανδία, τὴν Ἀγγλία και τὴν Ἀμερικὴ, πού προσπαθοῦν τώρα νὰ ἔρθουν σ' ἐπαφὴ με τούς τεχνικοὺς τοῦ Μάχ' ἄλ' (ξένσι ἐθελοντὲς)— ὀπερατέρ, ἠλεκτρολόγους, μηχανικοὺς τοῦ φωτισμοῦ και τοῦ ἤχου, μακιγιαριστὲς, και σεναριογράφους.

Ὁ Χίρσκοβιτς, πού ὑπηρετῆσε στὸ κινηματογραφικὸ τμήμα τῆς ΡΑΦ κατὰ τὸν τελευταῖο πόλεμο— αἱ ἔλαβε μέρος στὸ γύρισμα τῆς «Νίκης τῆς Ἐρήμου», εἶναι ὁ ἴδιο σκηνογράφος. Ἐργάσθηκε με τὸν Τζῶν Φόρντ στὸ φιλμ «Ἱερὴ», και ἀργότερα με τὸ «Γκάγκ Σῶ» τοῦ Φάλφ Ρήντερ με τὸν ὁποῖο περιόδευσε στὴ Μέση Ἀνατολή, τὴν Ἀφρικὴ, τὶς Ἰνδίες και τὴν Ἰσλανδία. Ἡ ΡΑΦ τὸν ἀπέλυσε γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στὸ γύρισμα τοῦ φιλμ «Καίσαρ και Κλεοπάτρα», και τὸ 1944 πρωτοπῆγε στὴν Παλαιστίνη ὅπου βοήθησε στὴν παραγωγή θρησκευτικῶν ταινιῶν στὴ Ναζαρέτ, γιὰ λογαριασμό τοῦ συγκροτήματος Ἄρθουρ Ράγκ.

Ὁ Χίρσκοβιτς πιστεύει ὅτι οἱ ἠθοποιοὶ εἶναι δευτερεύον ζήτημα σε ἓνα φιλμ «συνεταιρικό» ὅπως ἐκεῖνα πού σκέπτεται νὰ παράγῃ. Θέλει ἡ κινηματογραφικὴ ἀποικία ν' ἀποτελεῖται πρὸ παντός ἀπὸ τεχνικοὺς πού θὰ πρέπει «φυσικὰ νὰ δουλεύουν τὴ γῆ γιὰ νὰ εἶναι εἰς θέση νὰ τὰ βγάξουν πέρα μόνοι τους».

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΕΡΤΣΛ

της Maria delle Grazie

Τὸ σκοτεινὸ, ἀριστοκρατικὸ τοῦ κεφάλι φαίνεται καθαρὰ στὰ μάτια μου: κεφάλι Ἑβραίου προφήτη ἢ Ἀσσύριου βασιλῆα. Μία παράξενη, μυστηριώδης σοφία γέμιζε τὰ μάτια του, τραγικὰ καὶ διαπεραστικά. Ἄλλὰ κι' ἀπ' αὐτὰ ἀκόμα ἀπέρρεε αὐτὴ ἡ ἰσχύς, αὐτὴ ἡ δεμονιακὴ θέληση ποὺ ἔλεγε τὰ πεπρωμένα ἑνὸς λαοῦ; τοῦ λαοῦ ποὺ ἤθελε νὰ πλάσῃ.

Ποτὲ δὲν εἶδα σ' ἓνα ἀνθρώπινο ὄν ἓνα τόσο στενὸ, τόσο παθητικὸ συνδιασμὸ ἀγάπης καὶ ὀργῆς, πόνου καὶ περιφρόνησις. Ποτὲ δὲν ἄκουσα μιὰ φωνὴν σὰν τὴ δική του. Ὅταν μιλοῦσε γιὰ τὸ λαὸ του, ἡ φωνὴ του ἔδο- νεῖτο ἀπ' τὴν ἀγάπῃ ἑνὸς πατέρα κι' ἀπ' τὴν ὀργὴν ἑνὸς θεοῦ.

«Χωρὶς καταφύγιο... ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ πρόπῃ νὰ πεθάνουν. Χωρὶς οἴζες... πῶς θὰ μπορέσουν νὰ ξανανθίσουν; Κι' ἂν τὸ κατορθώσουν, ποῦ λουλούδι θὰ βγῆ; Λουλούδι ξένο, ζωὴ ξένη». Τὸ δυνατὸ χέρι του διασχίζει ἀπότομα τὰ γένεια του—χειρονομία ποὺ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἔβαλε στὴν πα- γερὴ μελωδία τοῦ ἀγάλματος τοῦ Μωϋσῆ.

Στρέφεται γρήγορα πρὸς ἐμένα «Χαμογελάτε λοιπόν; Μήπως πι- στεύετε ὅτι ὑπάρχει πραγματικὰ αὐτὸ τὸ πράγμα ποὺ λέγεται Γερμανο- εβραϊσμός; Ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου, μιὰ ἀπάντηση ἀνέβαινε στὰ χεῖλιά μου: «Ὁχι». Ἄλλὰ δὲν με ἄφισε νὰ μιλήσω καθόλου. «Γιὰ κυττάξτε» συνέχισε ὀρμητικὰ, «ἐδῶ ὁ Ἑβραϊσμός εἶναι Πολωνός, ἐκεῖ εἶναι Βοημός, Γάλ- λος, Ἄγγλος. Παρὰ κάτω πιθηκίζουν τοὺς Ἰταλούς. Χωρὶς οἴζες, χωρὶς ἐστία: ἐγὼ συγκέντρωσα ὅλη τὴ ζωὴ μου, ὅλη τὴ θέλησή μου σὲ μιὰ καὶ μόνῃ ἐλπίδα: «Παλαιστίνη».

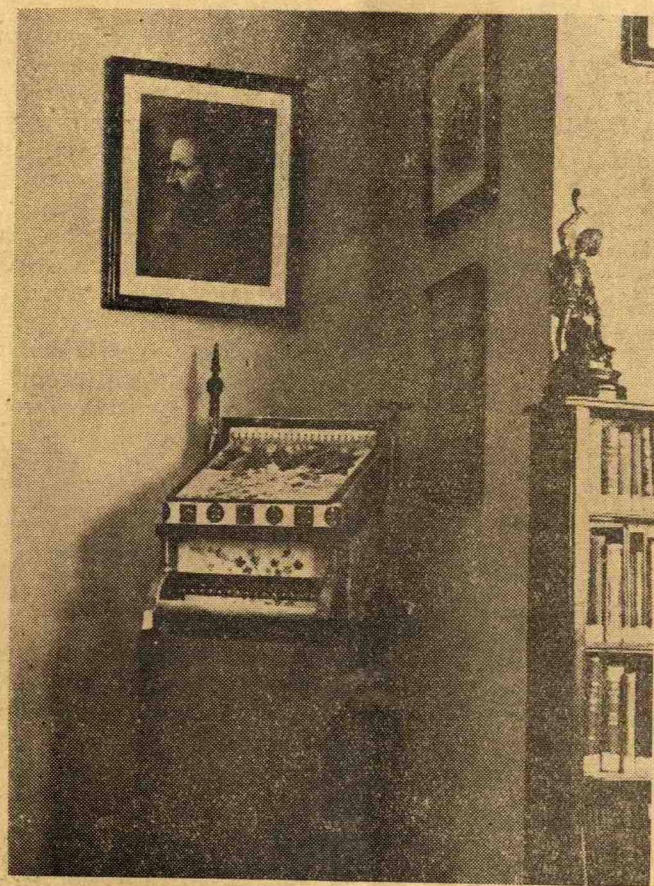
Κάποιος τρίτος παρακολουθοῦσε αὐτὴ τὴ συνομιλία. Ὁ καθηγητὴς Μίλνερ, μ' ἓνα σκεπτικὸ χαμόγελο στὰ χεῖλιά. «Δὲν θὰ τὴν ἔχετε ποτέ», εἶπε, «κι' ἂν θὰ τὴν ἀποκτήσετε, οἱ σύγχρονοι Ἑβραῖοι δὲν θὰ σᾶς ἀκολου- θήσουν».

Ὁ Χέρτσλ ξέσπασε σ' ἓνα γέλιο ξερό. «Οἱ σύγχρονοι Ἑβραῖοι! θὰ τὰ καταφέρουν μόνοι τους: Ἡ πίεση θάρθη ἀπὸ κάτω, ἀπὸ κείνο τὸν

κόσμο ὅπου ζεῖ ἀκόμη Ἐκεῖνος ποὺ κατέβασε τὶς Δώδεκα Ἐντολὰς ἀπ' τὸ ὄρος Σινάϊ, ποὺ ἐπὶ σαράντα χρόνια ὁδήγησε ἓνα λαὸ στὴν ἔρημο. Ξέρω ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ πέσω στὸν ἀγῶνα αὐτόν, ἀλλ' ἂν εἶμαι πιά κύριος τοῦ ἑαυ- τοῦ μου. Τὸ δράμα καλεῖ τὰ μάτια μου τὴ νύχτα, περνοῦντας ἀπ' τὰ κλειστά που βλέφαρα. Δὲν μπορῶ πιά νὰ τὸ ἀποφύγω».

Κι' ἔφυγε γρήγορα ὅπως εἶχε μπεῖ. Γιὰ μερικὲς στιγμὲς ἐπεκράτησε μιὰ βαθεῖα σιωπὴ. Μετά, κι' ἐνῶ τὸ χαμόγελο ἔσβυνε πάνω στὰ χεῖλιά του, ὁ καθηγητὴς Μίλνερ εἶπε τὰ λόγια ποὺ δὲν ξέχασα πιά ὡς σήμερα: «Μιὰ ἀπ' τὶς σπάνιες κι' ἰσχυρὲς μορφές ποὺ ὁ Ἰσραὴλ παρουσιάζει ἀπὸ αἰῶνα σ' αἰῶνα στὴ σκηνὴ τῆς Ἱστορίας. Δὲν ἔχει σημασία ἐὰν πιστεύουμε ἢ δὲν πιστεύουμε στὰ λόγια του».

Ἐνῶ τὰ λόγια αὐτὰ σβύνανε στὴ σιωπὴ, μοῦ φάνηκε σὰν νᾶχα ἀκούσει μιὰ μεγάλη ἀπρόσωπη φωνή.

Τὸ βῆμα ἀπ' τὸ ὁποῖο μίλησε ὁ Χέρτσλ στὸ πρῶτο Συνέδριο. Τώρα βρίσκεται στὸ δωμάτιο Χέρτσλ στὴν Ἱερουσαλήμ.

Τὸ τέλος τοῦ Γκρύντοπαν (*)

Τοῦ Weill-Goudchaux

«Όταν τὸ Φεβρουάριο 1939 μοῦ κάνανε τὴν τιμὴ νὰ μὲ συστήσουν στὸν Ἐμιλ Λούντβιγκ, ὁ μεγάλος συγγραφέας μὲ ρώτησε : «Ἡ ὑπόθεση Γκρύντοπαν θὰ δικασθῆ πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο ;» Αὐτὴ ἡ ἐρώτηση ἦταν ταυτοχρόνως καὶ μιὰ ἀπάντησὴ κι' ὁ Λούντβιγκ δὲν ἔπεφτε ἔξω.

Ὁ Χέρσελ Γκρύντοπαν, ποῦ μπόρεσα νὰ δῶ καθημερινῶς ἐπὶ ἓνα χρόνο στὴ φυλακὴ τοῦ Φρέν, ὡς ἓνας ἀπ' τοὺς συνηγόρους του, ἔως τὴν ἐπιστράτευσίν μου, πέθανε χωρὶς νᾶχη ἐμφανισθῆ μπροστὰ στοὺς ἐνόρκους τοῦ Σηκουάνα. Μοῦ διηγήθηκε ὅτι τὸ Μάρτιο 1938 βρέθηκε στὸ Χάνοβερ, ὅταν ὁ Χίτλερ ἦρθε ξαφνικὰ στὴν πόλη αὐτὴ. Ἀμέσως διοργάνωσαν μιὰ παρέλαση κι' ὁ Γκρύντοπαν τὸν εἶδε νὰ περνᾶ μπροστὰ του, ὄρθιο στὸ αὐτοκίνητό του ποῦ προχωροῦσε σιγά. Κι' ὁ Γκρύντοπαν μοῦ εἶπε : «Δὲν εἶχα περίστροφο μαζί μου. Ἄν ἤξερα ὅτι θὰ περνοῦσε τόσο κοντά μου, δὲν θὰ εἶχε ξαναφύγει ζωντανός».

***

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Γκρύντοπαν εἶχαν συλληφθῆ νύχτα, τοὺς εἶχαν ρίξει σὲ βαγόνια γιὰ ζῶα, καὶ ἐπὶ μῆνες δὲν εἶχαν δώσει σημεῖα ζωῆς. Ὁ Γκρύντοπαν δὲν μποροῦσε νὰ ξεχάσῃ αὐτὲς τὶς φοβερὲς εἰκόνας, ἐκείνη τῶν βασανισμένων γονέων του, κι' ἐκείνη τοῦ φρικτοῦ αὐτοῦ προσώπου ποῦ χειροκροτοῦσαν. Ἀνακα-

(*) Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Evidences».

τευόντουσαν στὸ μυαλό του, τὸν κунηγοῦσαν, τὸν ζάλιζαν. Ὁ Ἰσραήλ ὑπέφερε. Ὁ Ἰσραήλ πέθαινε — κι' αὐτός, ὁ Γκρύντοπαν, ποῦ τὸν εἶχε διαλέξει ὁ Θεός—δὲν θὰ ὑπάκουε ;

Ἀλλά, ἀφοῦ δὲν μπόρεσε νὰ μείνῃ στὴ Γερμανία καὶ νὰ φθάσῃ τὸν Χίτλερ, τὸ χέρι του θὰ κτυποῦσε τὸν ἀντιπρόσωπό του. Πῆγε στὴ Γερμανικὴ Πρεσβεία στὸ Παρίσι. Ζήτησε νὰ δῆ τὸν Πρεσβευτὴ. Τὸν στείλανε στὸν σύμβουλο τῆς πρεσβείας, Φὸν Ράτ. Τὸ δράμα ἔγινε !

Τὶς ἀνακρίσεις τὶς ἀνέλαβε ὁ κ. Τεσιεὲ ποῦ σήμερα εἶναι Σύμβουλος στὸ Δικαστήριό τοῦ Παρισιοῦ. Δὲν μπόρεσε νὰ μὴ καταλάβῃ τὴ χειρονομία αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ ποῦ εἶχε ὑποφέρει τόσο πολύ. Ἡ ὑπόθεση μποροῦσε νὰ δικασθῆ στὸ Κακουργιοδικεῖο τὸν Ἰούλιο 1939, ἀλλὰ ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, Ζώρζ Μποννέ, τοῦ ὁποῦ ἦσαν ἤδη τόσο ἐκδηλές οἱ συμπάθειες πρὸς τὴ Γερμανία, δὲν θέλησε γιὰ τὴν φοβόταν... μήπως ἀπαλλαγῆ. Ὁχι, ἡ δίκη Γκρύντοπαν, ὅτι καὶ νᾶχη πῆ ὁ ἐκφωνητῆς τοῦ γερμανικοῦ ραδιοσταθμοῦ, ὁ Δόκτωρ Φρίδριχ, στὸ λόγο του τῆς 25 Ἰουλίου 1943, ἀπ' τὸ σταθμὸ τοῦ Παρισιοῦ, δὲν θὰ εἶχε προκαλέσει τὸν πόλεμο, ὅπως κακόβουλα διέδιδαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Ὁ Χίτλερ, ποῦ τὸν ἤθελε τὸν πόλεμο, εἶχε ἄλλα μέσα στὴ διάθεσή του καὶ τὸ ἀπέδειξε. Καὶ φάνηκε δύσκολο τότε, ὅταν ἄρχισαν οἱ ἐχθροπραξίες, νὰ δικασθῆ ἡ ὑπόθεση. Θὰ γινόταν ὅτι εἶχε γίνῃ μὲ τὴ δίκη Βιλαίν ποῦ περιμένει κάμποσα χρόνια ; Τὸ ζήτημα δὲν ἐτέθη πιά.

***

Ἐπιθυμῶντας νὰ μάθω τί εἶχε γίνῃ, πῆγα στὶς ἀρχὲς τοῦ 1946 νὰ δῶ τὸν κ. Καβαρόκ, γενικὸν εἰσαγγελέα στὸ Δικαστήριό τοῦ Παρισιοῦ, σήμερα σύμβουλο στὸ Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριό, ὁ ὁποῖος, ὡς

ἀρχηγὸς τῶν δικαστῶν, ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὸν Γκρύντοπαν. Εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ ἐκθέσῃ τὰ γεγονότα. Ἀπὸ τὴν 1 Ἰουνίου 1940 ἡ Γραμματεία θεώρησε σκόπιμο νὰ μεταφέρῃ τὸν Γκρύντοπαν στὸ ἔσω-τερικὸ. Ἡ διοίκισή τῶν φυλακῶν τὸν μετακίνησε λοιπὸν ἀπ' τὸ Φρέν, μαζί μὲ ἄλλους κρατούμενους. Λόγω τῶν βομβαρδισμῶν, αὐτὴ ἡ μικρὴ ὁμάδα διαλύθηκε, ἀλλὰ ὁ Γκρύντοπαν, ποῦ ἡ γερμανικὴ του προφορά θὰ τὸν ἐπρόδιδε, παρουσιάσθηκε γιὰ νᾶναι πιὸ «ἀσφαλῆς» στὶς φυλακὲς τοῦ Μπούρζ. Ὁ ἀρχιφύλακας τοῦ ἀπάντησε τυπικὰ : «Δὲν ἔχω διαταγή». Ὁ γενικὸς εἰσαγγελεὺς τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Μπούρζ, Ριμπέρ, εἰδοποιήθηκε κι' ἔστειλε τὸν Γκρύντοπαν στὸ Σατοροῦ, ὅπου συνάντησε τὴν ἴδια ἄρνηση.

Στὸ μεταξὺ οἱ Γερμανοὶ ἔμπαιναν στὸ Παρίσι. Φυσικὰ ψάξαν νὰ βροῦνε τὸν Γκρύντοπαν καὶ τὸ φάκελλό του. Ἀφοῦ δὲν βρῆκε οὔτε τὸν ἓνα οὔτε τὸν ἄλλο, ἓνας ἀξιωματικὸς τῆς Γκεστάπο, ὑπέβαλε τὸν γενικὸν εἰσαγγελέα Καβαρόκ σὲ μιὰ πραγματικὴ ἀνάκριση. Ὁ γενικὸς εἰσαγγελέας δήλωσε ὅτι ἡ Κυβέρνηση εἶχε λάβῃ τὴν ἀπόφαση νὰ δικασθῆ ὁ Γκρύντοπαν ἀπὸ γαλλικὸ δικαστήριό, ὅτι ὁ Γκρύντοπαν εἶχε μετακινηθῆ ἀπ' τὸ Παρίσι κι' ἐπομένως τὸν εἶχε ἀκολουθήσῃ κι' ὁ φάκελλος.

Στὴν πραγματικότητα εἶχαν ἐμπιστευθῆ τὸ φάκελλο στὸν κ. Μενεγκά, ποῦ διωρίσθηκε ἀργότερα διευθυντῆς τοῦ προσωπικοῦ, γιὰ νὰ τὸν πάῃ στὸ Ἀνζέ, ὅπου εἶχε καταφύγει τὸ Δικαστήριό μαζί μὲ τὴν Γραμματεία. Ὁ ἀξιωματικὸς, δυσσαρεσθημένος ἀπ' τὴν ἀπάντησή τοῦ εἰσαγγελέα, τὸν ἀπειλήσῃ νὰ τὸν συλλάβῃ.

Ὁ γενικὸς εἰσαγγελεὺς τοῦ Μπούρζ, Ριμπέρ, συνελήφθη μὲ τὴν κατηγορία ὅτι διευκόλυνε τὴν ἀπόδραση καὶ τὴ φυγὴ τοῦ Γκρύντοπαν. Ὁ κ. Ριμπέρ φυλακίσθηκε

στό Σέρς-Μιντί, όπου τον βάλανε σ' απομόνωση. Μόνον ο γενικός εισαγγελεύς Καβαρόκ κατόρθωσε να πάει να τον δει και ο κ. Ριμπέρ, περιμένοντας να εκτελεσθή, τούδωσε ένα γράμμα για τη γυναίκα του... Άλλά στο μεταξύ ο κ. Μενεγκώ δεν είχε κατορθώσει να φθάση στο Άνζέ, επειδή το αυτοκίνητό του είχε καταστραφή στην Όρλεάνη από βομβαρδισμό. Αναγκάσθηκε, λόγω της απουσίας όλων των δικαστών, ν' άφιση το φάκελλο και τις σφραγίδες στο έγκαταλειμμένο θυρωρείο των Δικαστηρίων της πόλεως.

***

Προδομένος απ' την προφορά του, χωρίς λεπτά, ο Γκρύντσπαν συνελήφθη απ' την Γκεστάπο κοντά στην Τουλούζη. Οί Γερμανοί είδοποίησαν τον κ. Καβαρόκ που τους συμβούλευσε, αντί να κάνουν μια νέα διαδικασιά, να πάρουν ως βάση το γαλλικό φάκελλο. Κι' ο-

ταν ο κ. Μενεγκώ τους παρέδωσε το φάκελλο, στάθηκε δυνατόν να επιτευχθή χάρις για τον κ. Ριμπέρ.

Έμαθα ότι ο Γκρύντσπαν δικάσθηκε κι' εκτελέστηκε με τσεκούρι. Άλλά τα άρχεία της Νυρεμβέργης άπεκάλυψαν μια αξιοθαύμαστη πλευρά του χαρακτήρα του και του θάρρους του. Κατά τη διάρκεια της άνακρίσεως και για να σώση τους όμοθρήσκους του από τα αντίποινα που θά έφαρμοζαν έναντιοντους οί Γερμανοί, ο Γκρύντσπαν δήλωσε ότι είχε σκοτώση τον Φόν Ράτ, υπό το κράτος μιάς έρωτικής κρίσεως, έπιβεβαιώνοντας έτσι μια άπαισία διάδοση που είχε κυκλοφορήσει τη στιγμή της συλλήψεώς του.

Ο Χέρσελ Γκρύντσπαν δεν ζει πιά. Υπενθυμίζω μόνο τί έκανε και γιατί το έκανε. Είμαι βέβαιος ότι πέθανε χωρίς να λυποψυχήση. Όπως μου τδλεγε σε μια από τις τόσο μακρινές πιά συνομιλίες μας στη Φρέν: «Είμαι έτοιμος!»

Στό Ίνστιτούτο Βάϊτμαν

Τò φυτικό κρέας

Η συνεχής αύξηση του πληθυσμού και η έπιτακτική άνάγκη να περιορίση τις εισαγωγές του για να κάνει οικονομία από συνάλλαγμα, ύποχρώνουν το Ίσραήλ να εκμεταλλευθή σε υπέρτατο βαθμό τους πόρους του.

Τò ίνστιτούτο Βάϊτμαν, που στάθηκε πάντοτε στην πρώτη γραμμή των έπιστημονικών έρευνών στο Ίσραήλ, εξακολουθει να δοκιμάζει νέες μεθόδους για τη βελτίωση της έγχώριας βιομηχανίας και γεωργίας. Ο Δόκτωρ Ε. Μπέρμαν, μέλος του Ίνστιτούτου Βάϊτμαν, έπε στους παρισινούς δημοσιογράφους ένδιαφέροντα πράγματα.

Οί νέες έρευνες έχουν ως σκοπό ένα ύποκατάστατο του κρέατος. Είναι γνωστό ότι στο Ίσραήλ, όπως και σ' άλλες χώρες, ύπάρχει έλλειψη από κρέας, ένω άφθονούν οί φυσικές «πρωτεΐνες». Τò φυτικό λάδι και τò βαμβάκι, μετά από όρισμένες ζυμώσεις, δίνουν μια νέα ούσια που άφομειώνεται εύκολα από τò ανθρώπινο στομάχι.

Αυτή η μέθοδος χρησιμοποιήθηκε ήδη στον πόλεμο, όποτε βάζανε «πρωτεΐνες» στο συσσίτιο, ύπο μορφή ζουμιού ή μπισκότων.

Όπως πολλές άλλες έρευνες του Ίνστιτούτου Βάϊτμαν, κι' αυτή θά ένδιαφέρει άλλες χώρες που άντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα. Πρό παντός στις Ίνδίες, όπου δεν τρώνε καθόλου κρέας, τò «φυτικό κρέας» θά μπορούσε ν' άποτελέση μια σποιδαία λύση.

Πέθανε ο Μενασσέ Μείροβιτς

Ο τελευταίος των Μπιλου

Ένα νέο σύνθημα καλεϊ την Έβραϊκή Νεολαία

Ιανουάριος 1882

Σε μια σύγκέντρωση φοιτητών που έγινε την περασμένη εβδομάδα στο Πανεπιστήμιο του Χαρκόβου, άποφασίσθηκε η δημιουργία ενός νέου Συλλόγου που έχει ως σκοπό την άποστολή πρωτόρων στην Παλαιστίνη. Πέρνοντας άφορμή απ' την άνυπόφορη κατάσταση στην όποια βρίσκονται οί Έβραίοι της Ρωσίας, οί φοιτητές, που ήταν μόνο λίγες δωδεκάδες, υιοθέτησαν ως σύνθημα τò βιβλικό στίχο: «Μπέτ Γιακόβ Λεχού Βενελχά — Σπίτι του Γιακόβ

σώκω και πήγαινε». Άποφασίσθηκε να πάρη ο Σύλλογος τò όνομα «Μπιλου», που είναι τὰ άρχικά των λέξεων που άποτελούν τò σύνθημα.

Άς σκεφθούν καλά

Φεβρουάριος 1882

Φαίνεται ότι τὰ μέλη τού νέου Συλλόγου Μπιλου νομίζουν πως οί συνθήκες στην Παλαιστίνη μπορούν να συγκριθούν μ' εκείνες της πολιτισμένης Ρωσίας. Πόσο πικρά θ' άπογοητευθούν. Δεν ξέρουν ότι η Παλαιστίνη είναι μια άγονη έρημος όπου άκμάζουν μόνον η άρρώστεια κι' ο θάνατος; Δεν ξέρουν ότι άγριες φυλές των Βεδουϊνων μισούν όλους τους άποίκους και δο-

λοφονούν τους νέους μετανάστες; Μήπως τους διαφεύγει τò γεγονός ότι οί Τούρκοι άφέντες της χώρας είναι μια ομάδα από διεφθαρμένους εκτότλους και άναρμοδίους κατώτερους άξιοματικούς που δεν θά καταλάβουν τις άνώτερες άρχές του Συλλόγου; Ξέρουν τίποτα από γεωργία, αυτὰ τὰ παιδιά; Και είναι στο αίμα τους η άγάπη για τη γη; Κι' αν άκόμη κάτι ξέρουν από γεωργία, θά ξέρουν να τò έφαρμόσουν στις τόσο διαφορετικές συνθήκες της Παλαιστίνης; Άς σκεφθούν πάλιν οί νεαροί φίλοι μας κι' άς σκεφθούν καλά, μήπως μωρέσουν και βρούν μια καλύτερη λύση για τὰ προβλήματα τους.

Μάιος 1882

Άγαπητέ φίλε,

Πρό όλίων όρών είδα μια συγκινητική σκηνή στο λιμάνι της Όδησσού. Μια μικρή ομάδα από Έβραϊόπουλα άγόρια και κορίτσια, έφυγε για την Παλαιστίνη. Τους συνόδευσαν συγγενείς και φίλοι. Ο χωρισμός υπήρξε σκληρός και τὰ δάκρυα ήσαν πολλά. Θα ξαναϊδοθούν πιά γονείς και παιδιά; Τι κινδυνος περιμένει τὰ παιδιά μας κατά τò ταξίδι στη θάλασσα, και ποιές άπρόβλεπτες ερηγίες όταν θά φθάσουν στην Παλαιστίνη;

Μερικοί απ' τους φοιτητές δεν μωρέσαν να βαστήξουν στην ιδέα του χωρισμού. Τη στιγμή που τò πλοίο έτοιμαζόταν να σαλπάρη, άπεφάσισαν να μεινουν, κι' έτσι μόνον 40 έφυγαν. Ο Θεός μαζί τους.

Ιούλιος 1882

Λάβαμε γράμματα ότι η πρώτη ομάδα των Μπιλουίμ, άποτελουμένη από 13 άγόρια κι' ένα κορίτσι, φθάσανε στη Γη της Επαγγελίας. Η ήμερομηνία ήταν 19 Ταμούζ 5642. Πήγανε στο Έρτζε Ίσραήλ να δουλέψουν τη γη και να βάλουν τὰ θεμέλια μιάς Έβραϊκής Έστίας. Μολονότι είναι λίγοι, η καρδιά τους είναι γεμάτη έλπίδα, θάρρος και πίστη στο μέλλον. Θα πετύχουν; Μόνον ο καιρός θά τò πη.

Άπ τò Ήμερολόγιο

15 Μαΐου 1883

Άλλη μία μέρα πέρασε. Είμαι τόσο κουρασμένος που με δυσκολία μπορώ να γράψω. Δουλέψαμε ένδεκα ώρες συνέχεια στη ζέση του μεσημεριού. Δεν ήξερα ότι υπήρχαν τόσοι πορτοκαλλεώνες, και πρέπει να φροντίσουμε για όλους. Και τι λέγουμε γι' αυτή τη δουλειά; Δυσόμισιν πιάστρες την ήμερα. Άπόψε πρέπει να μιλήσω με τους άλλους. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε έτσι — δουλειά και ύπνο. Πρέπει να επιχειρήσουμε να μάθουμε πως πρέπει να καλλιεργηθή αυτή η γη, άλλως δεν θά μωρέσουμε ποτέ να ιδρύσουμε την άποικία μας και να ζήσουμε τη ζωή που τόσο συχνά όνειρευθήκαμε.

Χανουκά 1883

Μικβέ 'Ισραήλ. Δέν μοιάζει μ' ένα σχολείο και δέν έχει πολλές ανέσεις. Υπάρχει κάποιος Χίρς έδω, πού δέν θέλει ούτε καν ν' ακούσει τις ιδέες μας για την ανάβωση του 'Εβραϊκού 'Εθνους. Μας κοροϊδεύει όταν του λέμε ότι μπορεί νά παρθη μιá άδεια άπ' την Τουρκική Κυβέρνηση για την εγκατάσταση μίας εθνικής έστίας, και μās λέει ότι είμαστε τρελλοί όταν του μιλάμε για τá σχέδιά μας για την ίδρυση μίας άποικίας. Γελάει λέγοντας ότι θάπρεπε νά γυρίσουμε τις σπουδές μας στη Ρωσία κι' όχι νά χάνουμε τόν καιρό μας με χειρονακτικές εργασίες. Μās έδωσε ως άρχηγό τόν 'Αραβα 'Αμπδούλ 'Αζίζ.

Πέσαχ 1884

Πώς μπορώ νά περιγράψω, αγαπητοί φίλοι, τις στερήσεις πού περάσαμε ; 'Ελινοσία, πείνα, κουτσομπολιό, κομοιδίες και μοναξιά. Οί καλύτεροι πέθαναν ή εγκατέλειψαν τόν άγώνα. Αυτοί πού έχουν επιζήσει έχουν ακόμα θάρρος. 'Επί τέλους εξοφλήσαμε ένα κομμάτι γής σ' αυτή την άγρια φύση. Σ' αυτό τó μέρος, θά ίδουθη τó πρώτο χωριό εκείνων πού ανέλαβαν νά γυρίσουν στη Σιών. Είναι μια μεγάλη μέρα για τούς Μπιλουίμ.

'Απογραφή τής τελευταίας μέρας του Χανουκά 1885

1 σκηνή πού χρησιμεύει για σαλόνι.

9 στρώματα.

1 τουφέκι — 9 κασμάδες.

1 γαϊδαρός.

1 κατσαρόλα, 1 τσανιέρα, μερικά βιβλία.

Μιά ξύλινη παράγκα πού χρησιμεύει ως κρεβατοκάμαρα. Μιά μικρή τρύπα στό χώμα είναι ό φούρνος μας. Μιά μεγάλη τρύπα σχεπασμένη με σανίδια έγινε ό σταυλος μας. 'Εχουμε επί τέλους ένα σπίτι δικό μας.

Χανουκά 1886

Αγαπητοί Χαβερίμ,

Τá χωράφια με στάρι πού μās υποσχεθήκαμε μετά τόν πρώτο χρόνο μας στη Γκεντέρα δέν έγιναν. Δέν έχουμε τά ζώα για νά οργανώσουμε τή γη. Όλα τά γαϊδούρια μας είναι άπασχολημένα με τή μεταφορά τών τροφίμων, του νερού και του ύλικού οικοδομής. Θυμηθήκαμε πόσο κοπιάσαμε σ' άμπέλια του Μικβέ 'Ισραήλ και άποφασίσαμε νά φυτέψουμε άμπέλια στη Γκεντέρα. Αυτό έγινε όλο τó χειμώνα και τώρα είμαστε υπερήφανοι πού έχουμε 10.000 άμπέλια. Θέλετε νά μάθετε πώς οργανώσαμε τή ζωή μας. Λοιπόν, μετά άπό πολλά πειράματα διαλέξαμε τó εξής σύστημα : Ό καθένας άπό μās εργάζεται έξω πέντε μέρες. 'Αφιερώνει μιá μέρα στό μαγείρεμα, στό φούρνο και στην καθαριότητα του σπιτιού. Τήν επομένη νύχτα είναι φύλακας. Τό Σάββατο είναι άνάπαυση για όλους.

'Η ζωή μας δέν ήταν εύκολη στη Γκεντέρα. Όταν έβρεχε τó νερό έτρεχε άπ' τή στέγη. Όταν φυσούσε, ό άέρας περνούσε άπ' τις ρωγμές του τοίχου. Τά βράδνα, ένώ τά κεριά έτρεμαν και σβύνανε, μαζευόμασταν γύρω άπ' τó φούρνο, μιλώντας για τó μέλλον, όταν οί άποικίες θά είναι πολλές και όφρατες. Έξω τó φεγγάρι έλαμπε πάνω στα χωράφια μας και σ' όλη την έκταση γύρω. 'Αλλά έχουμε πίστη. Πίστη στη δύναμή μας και στις χιλιάδες τών Χαβερίμ πού ξερούμε, θά μās ακολουθήσουν.

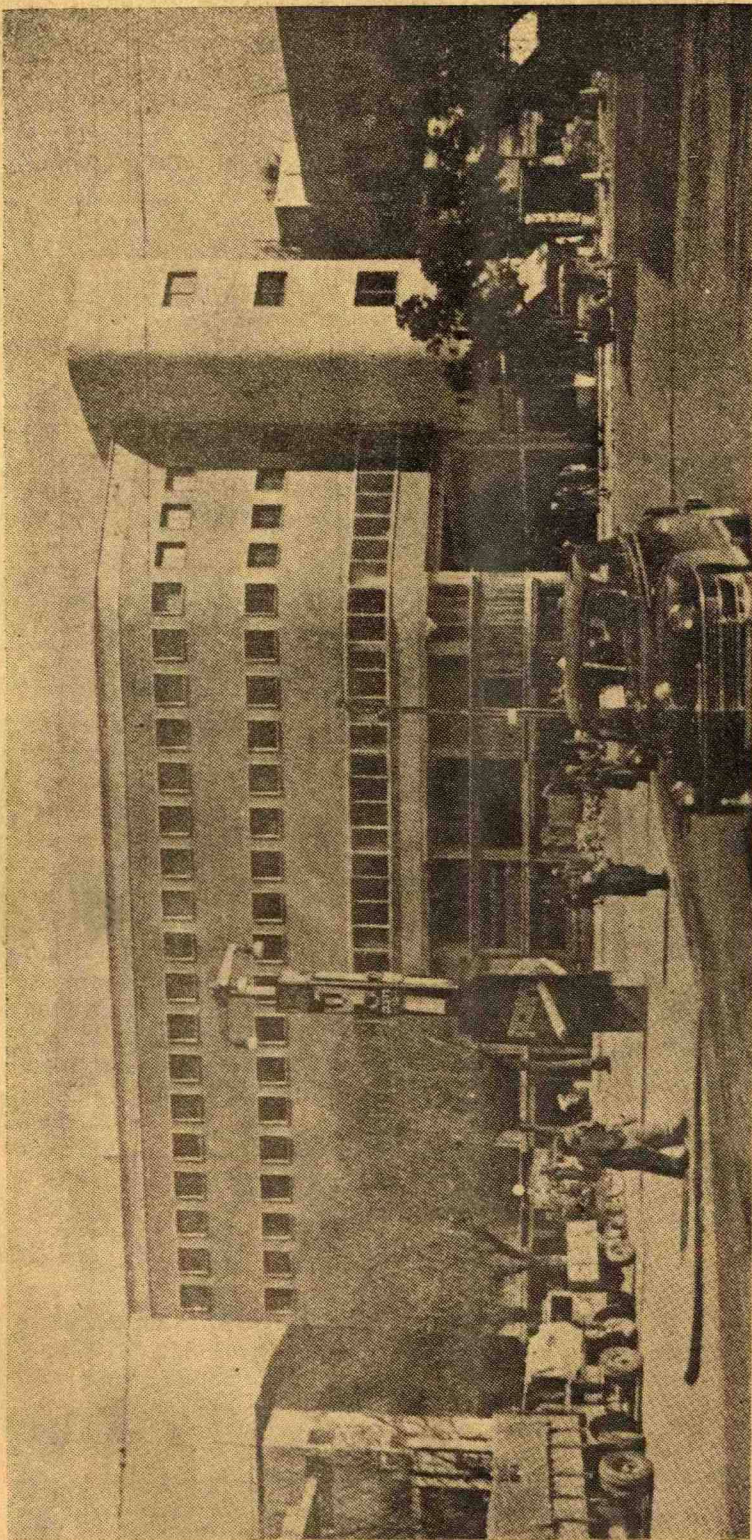
Και πράγματι τούς άκολουθήσανε. Οί Μπιλουίμ ίδρυσαν άργότερα τήν πρώτη άποικία, τó Ρισιόν-Λεσιόν. Ένας επέζησε για νά δει τó Κράτος και ν' αναπολήση τó μακρύ δρόμο, ό

Μενασσέ Μείροβιτς, πού πέθανε τόν περασμένο μήνα. Έζησε ως ένα σύμβολο του πρωτοποριακού πνεύματος πού ήταν ή ουσία του άγώνα, και τόν περιέβαλαν με σεβασμό όλο τó Γιουσούβ, ό λαός και οί ήγέτες.

Στή φωτογραφία μας φαίνεται ό Μείροβιτς στό σπίτι του όπου πήγαν νά τόν επισκεφθούν άντιπρόσωποι τής Κυβερνήσεως τήν ήμέρα τής ίδρύσεως του Κράτους.

Ο πόλεμος δέν σταμάτησε την άνοικοδόμησή. Το πιο μοντέρνο μέγαρο του Τέλ-Αβιβ τελείωσε κατά τη διάρκεια του πολέμου.

ΤΟ ΤΕΛ-ΑΒΙΒ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ

Η Κνέσσε απέφασε την ένομιμάτωση της Γιάφας στο Δήμο του Τέλ-Αβιβ. Με το μέτρο αυτό, η μικρή πόλη του «λόφου της άνοιξεως», που ίδρυσε πρό σαράντα έτών μία φούχτα Έβραίων άποίκων, θα μεταβληθή σε μία ώραία μεγαλούπολη που μπορεί να συγκριθί με οιαδήποτε άλλη πόλη της Μεσογείου. Με την προσθήκη

τών 70.000 κατοίκων της Γιάφας, που κατά το πλείστον είναι νέοι όλιμ, το Τέλ-Αβιβ έχει σήμερα 300.000 κατοίκους. Μεγάλα σχέδια άναπτύξεως της πόλεως βρίσκονται υπό μελέτη ή και υπό έκτέλεση και άποβλέπουν στη δημιουργία όχι μόνο μίας μεγάλης πόλεως αλλά και ενός άντάξιου λιμανιού.

Το λιμάνι αυτό θα είναι με βαθειά νερά, για να μπορέσουν να πλευρίσουν τα πλοία. Μέχρι σήμερα, τα πλοία ήσαν ύποχρεωμένα ν' άγκυροβολήσουν μακρσα άπ' την προκυμαία και να ξεφορτώσουν με μαοιδνες. Ο κ. Ρόκας, δήμαρχος του Τέλ-Αβιβ, άνήγγειλεν ότι το νέο λιμάνι, θα κτισθί άκρι-

Το πιο μοντέρνο ξενοδοχείο του Τέλ-Αβιβ κτίστηκε κατά τον πόλεμο, στη Χέρτσολια, κοντά στο Τέλ-Αβιβ. Είναι το «Σαρόν Ότέλ».

Ένα σαλόνι του «Σαρόν Ότέλ».

βώς εκεί που βρίσκεται το παλιό, στις έκβολές του Γιαρκόν, βορείως της πόλεως. Τα έξοδα προβλέπεται ότι θ' άνέλθουν εις 27.000.000 ίσραηλ. λίρες.

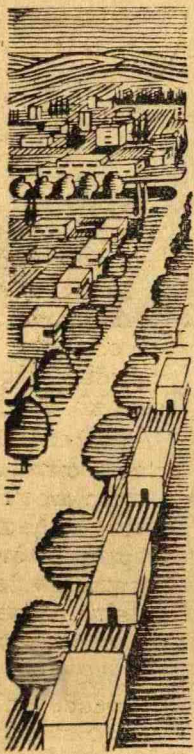
Άνα άλλο σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία ενός

έμπορικου κέντρου στην καρδιά της πόλεως. Αυτό το συγκρότημα μεγάρων, που άνέλαβε να κτίση ή άμερικανική έταιρία «Παλεστάιν Έκόνομικ Κορπορέσιον», θα όνομασθί Κέντρο Ροκφέλλερ και θα έχει πέντε ούρανοξύστες με έννέα πατώματα. Τα έργα θα κοστίσουν 10.000.000 δολάρια και θα διαρκέσουν τρεις ή τέσσερες μήνες. Τα οικόπεδα άγοράσθησαν ήδη στο κέντρο της πόλεως και τα έργα θ' άρχίσουν σ' ένα ή δύο μήνες. Ένω ως σήμερα, τα περισσότερα σπίτια του Τέλ-Αβιβ κτιζόντουσαν σε μετόν, τα νέα αυτά κτίρια θα γίνουν από πέτρα ίσραηλιανής παραγωγής, και θα σχηματίσουν ένα τεράστιο τετράγωνο που θάχη στη μέση ένα κήπο. Το ίσόγειο θα χρησιμοποιηθί για μεγάλα καταστήματα και τα άλλα πατώματα για γραφεία. Πιθανώς θα έγκατασταθούν εκεί ή άμερικανική πρεσβεία και ο ραδιοφωνικός σταθμός του Τέλ-Αβιβ.

Για την άποσυμφόρηση της κυκλοφορίας, σχεδιάζεται ή δημιουργία μίας νέας κεντρικής άρτηρίας παράλληλης με την όδο Άλλεμπι. Ταυτοχρόνως κτιζόνται συνεχώς σπίτια στα προάστεια για τους νέους μετανάστες. Προβλέπεται ότι μετά την περάτωση των έργων αυτών, δηλ. σε τρία ή τέσσερα χρόνια, το Τέλ-Αβιβ θα έχη μισό έκατομμύριο κατοίκους.

Ἡ ζωὴ στὸ Κιμπούτς

Τὸ Μισμάρ—'Αέμεκ, μιὰ τυπικὴ κολλεκτιβιστικὴ ἀποικία, ιδρύθηκε τὸ 1926. Βρίσκεται σὲ μιὰ πλαγιά τῶν βουνῶν τοῦ 'Εφράϊμ, στὴ νοτιοδυτικὴ ἄκρη τῆς κοιλάδας τοῦ 'Υεζρεέλ, καὶ ὀφείλει τὸ ὄνομά του (ὁ φύλακας τῆς κοιλάδας) στὴ θέση του ποὺ δεσπόζει τῆς πεδιάδας.

Μετὰ τὴν ἀφιξὴ τους στὸ 'Ερετς — 'Ισραὴλ τὸ 1920, οἱ ἰδρυτὲς τοῦ Μισμάρ — 'Αέμεκ ἀνέλαβαν

ὅλες τὶς δουλειές: ἔργα ὁδοποιίας, ἀποξήρανση ἑλῶν στὴν κοιλάδα τοῦ 'Υεζρεέλ κτλ. Τὸ 1926 τὸ 'Εθνικὸ 'Εβραϊκὸ Κεφάλαιο ἔθεσε στὴ διάθεσή τους ἕνα κομμάτι γῆς γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν. Στὶς 2 Νοεμβρίου (ἐπέτειο τῆς Δηλώσεως Μπάλφουρ) τὸν ἴδιο χρόνο, 12 μέλη τῆς ὁμάδας πῆγαν νὰ ἐγκατασταθοῦν. 'Επειδὴ αὐτοὶ οἱ πρωτοπόροι δὲν διέθεταν παρὰ περιορισμένα μέσα, ἡ πρόοδός τους ὑπῆρξε ἀργή στὴν ἀρχή, καὶ μόνο τὸ 1929 ἕνας ἀξιοσημείωτος ἀριθμὸς ἀπὸ μέλη τῆς ὁμάδας μπόρεσε νὰ προστε-

θῆ στους συντρόφους τοῦ Μισμάρ — 'Αέμεκ. Τὴν ἴδια χρονιά εἶχαν λάβει ἀπὸ τὸ Κερὲν 'Αγιοσὸδ ἕνα μακροπρόθεσμο δάνειο ποὺ τοὺς ἐπέτρεψε ν' ἀντιμετωπίσουν τὸ μέλλον μὲ περισσότερὴν βίσιμοδοξία.

Ὅταν πῆγαν νὰ ἐγκατασταθοῦν οἱ πρωτοπόροι, ἡ γῆ τοῦ Μισμάρ — 'Αέμεκ ἦταν σὲ ἀξιόθρηνητὴ κατάσταση. "Ἐνα μεγάλο μέρος ἦταν σκεπασμένο ἀπὸ ἔλη καὶ οἱ ἀποικοὶ ὑπέφεραν πολὺ ἀπ' τὴν ἔλνοσσία. Ἡ πρώτη τους δουλειὰ λοιπὸν ὑπῆρξε νὰ ἀποξηράνουν τὰ ἔλη. "Ἐδιώξαν ἔτσι τὴν ἔλνοσσία καὶ προετοίμασαν ταυτοχρόνως τὰ χωράφια. Ἡ ἔλλειψη δρόμου ἐπικοινωνίας μὲ τὴν Χάϊφα, ἦταν μιὰ δυσκολία ποὺ οἱ ἀποικοὶ ἀναγκάστηκαν ν' ἀντιμετωπίσουν ἀπ' τὴν ἀρχή. Ἀλλὰ μιὰ σύμπτωση ἀπὸ εὐνοϊκὲς περιστάσεις τὸ 1929 ἔθεσε τέρμα στὴν κατάσταση αὐτή. Ὁ περίφημος 'Αμερικανὸς ἐκατομμυριούχος Τζ. Ροκφέλλερ, σὲ μιὰ ἐπίσκεψή του στὴν Παλαιστίνη, ἐνδιαφέρθηκε πολὺ γιὰ τὸν ἀρχαιολογικὸ πλοῦτο τῆς χώρας. Ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Μετζίντο ποὺ βρίσκεται πέντε χιλιόμετρα νοτίως τοῦ Μισμάρ — 'Αέμεκ, κι' ὅπου εἶχαν γίνει σημαντικὲς ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφές. Ὁ δρόμος ἦταν σχεδὸν ἀδιάβατος τὸ χειμῶνα καὶ φοβόντουσαν ὅτι ὁ ἐπιφανὴς ξένος δὲν θὰ μπορούσε νὰ πάη ἐκεῖ ποὺ ἤθελε. "Ἐτσι ἡ κυβέρνηση τῆς Παλαιστίνης ἀπεφάσισε νὰ φτιάξῃ ἕνα καλὸ δρόμο ποὺ θὰ ἔδενε τὸ Μετζίντο στὸ δρόμο τῆς Χάϊφας. Αὐτὴ ἡ ἀπό-

φαση ἔθεσε τέρμα στὶς συγκοινωνιακὲς δυσκολίες τοῦ Μισμάρ — 'Αέμεκ. ("Ἄς ἀναφέρουμε ἐδῶ ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ροκφέλλερ γιὰ τὶς ἀρχαιότητες τοῦ 'Ερετς — 'Ισραὴλ ἦταν τόσο μεγάλο ποὺ ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ στὴ διάθεση τῆς κυβερνήσεως τὰ χρήματα ποὺ χρειάστηκαν γιὰ τὴν ἀνεγερσὴ ἑνὸς μεγάλου ἀρχαιολογικοῦ μουσείου στὴν 'Ιερουσαλήμ, ποὺ φέρνει τὸ ὄνομά του).

Τὸ Μισμάρ — 'Αέμεκ εἶναι μιὰ κολλεκτιβιστικὴ ἀποικία στὴν ὁποία ἡ ἐργασία καὶ οἱ καρποὶ τῆς διανεμόνται δίκαια μεταξὺ ὅλων τῶν μελῶν τῆς. Δὲν ὑπάρχει ἀτομικὴ ἰδιοκτησία καὶ ἡ κοινωνία ποὺ ζεῖ ἐκεῖ, διέπεται ἀπ' τὴν ἀρχήν, ὅτι κάθε μέλος πρέπει νὰ συμβάλλῃ στὴν κοινὴ εὐημερία στὸ μέτρο τῶν δυνάμεών του. Εἰς ἀντάλλαγμα πέρνει ὅτι τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ ζήσει σ' ἕνα βιωτικὸ ἐπίπεδο ποὺ μπορεῖ ν' ἀνεβαίνει ἢ νὰ κατεβαίνει ἀνάλογα μὲ τὴν κατάστασιν τῆς ἀποικίας. "Ὅλο τὸ κτήμα ἀνήκει στὸ κιμπούτς καὶ τὰ μέλη του τὸ ἐκμεταλλεύονται ὁμαδικῶς. Τὸ Μισμάρ — 'Αέμεκ βασιζέται πάνω στὴν ἀρχὴ τῆς μικτῆς ἀγροτικῆς ἐκμεταλλεύσεως ποὺ περιλαμβάνει ἕξι κύρια τμήματα: καλλιέργεια δημητριακῶν, γαλακτερά προϊόντα, κτηνοτροφία, πουλερικά, χορταρικά καὶ ὀπωροφόρα δένδρα (πρὸ παντὸς δαμάσκηνα, μῆλα, πορτοκάλια). Τὰ ἐργατικά χέρια τοῦ κιμπούτς μοιράζονται ἀνάμεσα στὰ τμήματα αὐτὰ καὶ στὶς ὑπηρεσίες πρὸς ἄφελος τῆς κοινότητος (κουζίνα, πλυντήριο, ράψιμο καὶ διόρθωμα κοστούμιων, πρόνοια γιὰ τὰ παιδιὰ κτλ.). Στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ τὰ μέλη ἐργάζονται συνεχῶς στὸ τμήμα ποὺ ταιριάζει περισσότερο στὶς ἱκανότητές τους, καὶ ὑπάρχουν καὶ εἰδικοί γιὰ κάθε δουλειὰ. Τὰ μέλη ποὺ

ἐργάζονται σ' ἕνα τμήμα, ἐκλέγουν ἕνα συνάδελφο ὡς ὑπεύθυνο τῶν ἐργασιῶν. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὴ ἡ θέση δὲν τοῦ δίνει κανένα πλεονέκτημα ἐν σχέσει μὲ τοὺς συναδέλφους του καὶ δὲν ἀλλάζει σὲ τίποτα τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ὅλων τῶν μελῶν.

Στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες, ἐπίσης, τὰ περισσότερα μέλη ἔχουν μονιμοποιηθῆ στὴν ἐργασία τους, πράγμα ποὺ ἐξασφαλίζει τὴν καλὴ ἀπόδοση τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν.

Στὴν ἀρχὴ τῆς γεωργικῆς περιόδου τὸν Ὀκτώβριο, τὸ κιμπούτς ἔχει τὴ μεγάλη ἐτήσια συγκέντρωσή του κατὰ τὴν ὁποία ἐκλέγονται οἱ ἀνθρωποὶ καὶ οἱ ἐπιτροπὲς ποὺ πρόκειται νὰ διευθύνουν τὶς ὑποθέσεις τῆς ἀποικίας. Τὸ ἐκτελεστικὸ τοῦ κιμπούτς ὑποβάλλει μιὰ λεπτομερῆ ἔκθεση πάνω στὴν οἰκονομικὴ κατάστασιν καὶ τὶς γεωργικὲς ἐργασίες. Αὐτὸ τὸ ἐκτελεστικὸ περιλαμβάνει ἕξι μέλη: τὸν διευθυντὴ τῶν ἀγροτικῶν ἐργασιῶν ποὺ ἔργο του εἶναι ὁ συντονισμὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὅλων τῶν γεωργικῶν τμημάτων: τὸν ταμία ποὺ εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὶς ἀγορὲς καὶ τὶς πωλήσεις καὶ ἐλέγχει τὴν οἰκονομικὴ κατάστασιν: δυὸ μέλη ποὺ ἔργο τους εἶναι νὰ μοιράζονται τὴ δουλειὰ μεταξὺ τῶν μελῶν: τὸν γραμματεὰ καὶ τὸν λογιστὴ ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀλληλογραφία, τὰ λογιστικὰ βιβλία καὶ τὴν ὑπόλοιπὴ διοικητικὴ ἐργασία.

Ἐκτὸς ἀπ' τὸ ἐκτελεστικὸ, ἡ κοινότητα ἐκλέγει, κάθε χρόνο, μιὰ «ἐπιτροπὴ τοῦ κιμπούτς» ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἕνδεκα μέλη. Αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ συνεδριάζει μιὰ φορὰ κάθε δεκαπέντε μέρες γιὰ νὰ συζητήσῃ τὶς προτάσεις καὶ τὰ σχέδια τοῦ ἐκτελεστικοῦ, ποὺ μὲ τὴ σειρά του συνεδριάζει μιὰ

ή δυο φορές την εβδομάδα για να κανονισή τις τρέχουσες υποθέσεις, απ' τις οποίες μόνο οι σπουδαιότερες υποβάλλονται στην επιτροπή του κιμπούτς. Οι δυο επιτροπές πρέπει να λογοδοτήσουν στις «γενικές συγκεντρώσεις» όλων των μελών, που συγκαλούνται αρκετά συχνά και κάθε φορά που πρέπει να ληφθή μια σπουδαία απόφαση. Τα μέλη της «επιτροπής του κιμπούτς» εκλέγονται συνήθως για ένα χρόνο, ενώ τα μέλη του εκτελεστικού ασκούν τα καθήκοντά τους για δυο χρόνια, πράγμα που έγγυάται τη συνέχεια και μια μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στη διοίκηση.

Αυτές οι δυο κεντρικές επιτροπές πλαισιώνονται από υποεπιτροπές και υπευθύνους που έχουν αναλάβει όρισμένα καθήκοντα. Οι κυριώτεροι αυτοί είναι :

1) Διευθύντρια της κουζίνας : Την σημαντική αυτή θέση την έχει πάντα μια γυναίκα. Δουλειά της είναι να κανονισή όλα τα ζητήματα που έχουν σχέση με την τροφή των μελών, μένοντας στα όρια του προϋπολογισμού που έχει αποφασισθή για την κουζίνα κατά την ετήσια συγκέντρωση. Αυτή ή ετήσια συγκέντρωση, ορίζει ένα ημερήσιο ποσόν για την τροφή κάθε μέλους και η διευθύντρια πρέπει να ετοιμάση διαιτολόγια, σύμφωνα με τις ανάγκες και τα γούστα των μελών, και πάντα μέσα στα όρια του ημερήσιου ποσού.

2) Διευθύντρια της ιματιοθήκης : Τα ρούχα και τα εσώρουχα των μελών παραδίδονται συνήθως στη γενική ιματιοθήκη. Κάθε Παρασκευή βράδυ — παραμονή του Σαββάτου — τα μέλη πάνε να πάρουν απ' την

την ιματιοθήκη τα ρούχα, καθαρά και διορθωμένα, που χρειάζονται για την εβδομάδα. Η διευθύντρια της ιματιοθήκης είναι υπεύθυνη για την καλή λειτουργία της υπηρεσίας. Η οργάνωση της ιματιοθήκης προβλέπει ένα διαμέρισμα για κάθε μέλος, που κάθε Παρασκευή μπορεί να βρή έτοιμα σ' αυτό τα εσώρουχά του. Όταν ένα ρούχο έχει πιά φθορά, αντικαθίσταται. Ένας ετήσιος προϋπολογισμός ψηφίζεται και για την υπηρεσία αυτή, όπως άλλωστε για κάθε τμήμα που αναφέρουμε πάρα κάτω.

3) Οι υποδηματοποιοί : Δυο μέλη εργάζονται όλο το χρόνο στο υποδηματοποιείο του κιμπούτς. Εκτός απ' τις επιδιορθώσεις, φτιάχνουν και παπούτσια.

4) Επιτροπή υγείας : Όλα τα μέλη του κιμπούτς είναι γραμμένα στο Ταμείο των Ασθενών της Ινσταντρούτ, που βάζει στη διάθεση της κοινότητας ένα γιατρό και μια νοσοκόμα που μένουν στο χωριό. Σε περίπτωση αρρώστειας, ο αρρώστος έχει όλη την ιατρική περίθαλψη που του χρειάζεται στο δωμάτιό του, εκτός απ' τις σοβαρές περιπτώσεις όποτε μεταφέρεται στο νοσοκομείο με έξοδα του Ταμείου. Το κιμπούτς εκλέγει επίσης μια επιτροπή υγείας που διατηρεί μια μόνιμη επαφή με τον γιατρό για το κοινό καλό. Αυτή η επιτροπή μπορεί να φροντίση ώστε τα μέλη που έχουν ανάγκη να σταλούν σε ανάρρωτήρια, και εκείνα που δεν είναι καλά στην υγεία τους να ασχοληθούν με δουλειές που δεν απαιτούν μεγάλο κόπο.

5) Επιτροπή στεγασίας : Κάθε άνδρόγυνο δικαιούται ένα δωμάτιο, όπως άλλως τε και

μερικοί άνυπανδροί. Η ανάπτυξη του κιμπούτς προβλέπει κάθε χρόνο ένα προγραμμα των οικοδομών, των οποίων τα δωμάτια παρουσιάζουν περισσότερες ανέσεις. Η επιτροπή στεγασίας έχει ως αποστολή να εγκαταστήση όλα τα μέλη όσο μπορεί καλύτερα, λαμβάνοντας υπ όψιν την σειρά προτεραιότητας των αρχαιότερων μελών. Φροντίζει επίσης για τα έπιπλα και τη διακόσμηση.

6) Επιτροπή των μελών : Αυτή η επιτροπή πρέπει να ικανοποιήση τις προσωπικές επιθυμίες των μελών. Ορίζει π.χ. την ημερομηνία των ο.α.κ.ω.ν, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις προτάσεις που της υποβάλλονται. Σήμερα, κάθε μέλος δικαιούται έπιτ. μέρες διακοπών το χρόνο και ένα ορισμένο ποσόν για την περίοδο αυτή. Για την εισδοχή νέων μελών, είναι επίσης αρμόδια αυτή ή επιτροπή. Όποιος επιθυμεί να αποτελέση μέρος της κοινότητας, πρέπει να αποταθή πρώτα στην επιτροπή των μελών, ή οποία, αφού συγκεντρώσει πληροφορίες για τον ενδιαφερόμενο, υποβάλλει την υποψηφιότητά του, με τη σχετική εισήγηση, στη γενική συνέλευση. Η συνηθισμένη διαδικασία είναι να γίνη δεκτός ο υποψήφιος για μια δοκιμαστική περίοδο έξη μηνών, μετά απ' τους οποίους η «γενική συνέλευση» αποφασίζει αν μπορεί ή δεν μπορεί να μείνη οριστικά στο κιμπούτς.

7) Η Επιτροπή παιδείας : Τα παιδιά του κιμπούτς ζούνε σε ειδικά κτίρια όπου είναι χωρισμένα σύμφωνα με την ηλικία τους. Μέλη που έχουν ειδικά προσόντα, πρό παντός γυναίκες, τους παρέχουν τις απαραίτητες περιποήσεις. Οι γονείς μπορούν να δούν τα παιδιά τους όποτε θελήσουν, αλλά επειδή είναι απησχολημένοι όλη την ημέρα πάνε να τα

πάρουν συνήθως το βράδυ, μετά τη δουλειά. Αποτελεί πια έθιμο να παίζουν οι γονείς με τα παιδιά τους ως την ώρα που θα τα βάλουν στο κρεβάτι. Στις γιορτές και το Σαββάτο, γονείς και παιδιά είναι πάλι συχνά μαζί. Επειδή είναι χρονικώς περιορισμένες, αυτές οι συναντήσεις μεταξύ γονέων και παιδιών, είναι γεμάτες από μια ιδιαίτερη τρυφερότητα που ένισχύει την αγάπη και την εκτίμηση που οι δυο γενιές έχουν μεταξύ τους. Σχεδόν πάντα μεταξύ γονέων και παιδιών του κιμπούτς αναπτύσσονται καλές συντροφικές σχέσεις. Η επιτροπή παιδείας ασχολείται μ' όλα τα ζητήματα που άφορουν τη μέριμνα και την ανατροφή που πρέπει να δοθή στα παιδιά. Διοργανώνει κάθε εβδομάδα μια συγκέντρωση ανάμεσα στους καθηγητές, στις γκουβερνάντες και στους γονείς, κατά την οποία οι τελευταίοι πέρνουν πληροφορίες για την υγεία και την πρόοδο των παιδιών τους.

8) Μορφωτική επιτροπή : Η πνευματική ζωή του κιμπούτς διοργανώνεται από μια ειδική επιτροπή, που φροντίζει για το αναγνωστήριο, όπου τα μέλη πάνε να διαβάσουν τις καθημερινές έφημερίδες, και είναι υπεύθυνη για τη βιβλιοθήκη του κιμπούτς (5.000 τόμοι, πρό παντός Έβραϊστί). Ο βιβλιοθηκάριος, διορισμένος απ' την επιτροπή, έχει υπηρεσία τρία βράδυα την εβδομάδα για να αλλάξη τα βιβλία που δανείζει ή βιβλιοθήκη. Μια χορωδία κι ένα θεατρικό τμήμα λειτουργούν υπό την εποπτεία αυτής της επιτροπής, που κανονίζει επίσης τα προγράμματα των έορτών και είναι υπεύθυνη για την έφημερίδα του κιμπούτς που βγαίνει κάθε δεκαπέντε μέρες. Για την αθλητική κίνηση του κιμπούτς είναι επίσης αρμόδια ή μορφωτική επιτροπή.

Τὸ Μισμάρ—'Αέμεκ ἔχει κινηματογραφική μηχανή καὶ δυὸ φορὲς τὸ μήνα τὰ μέλη μποροῦν νὰ οοὺν ἓνα φιλμ στὴν τραπεζαρία τοῦ κιμπούτς. Κατοπιν προσκλήσεως τῆς μορφωτικῆς ἐπιτροπῆς, καλλιτέχνες, ὁμιλητές, ὀρχήστρες καὶ θεατρικοὶ θιασοὶ ἐπισκέπτονται τὸ κιμπούτς.

9) *Ἐπιτροπὴ βοήθειας σιὸς γονεῖς* : Γὰ μέλη τοῦ κιμπούτς μποροῦν νὰ συνδράμουν τοὺς συγγενεῖς τους, καὶ πρὸ παντὸς τοὺς γονεῖς τους, διὰ μέσου μίας εἰδικῆς ἐπιτροπῆς. Μποροῦν νὰ τοὺς βοηθήσουν μὲ δύο τρόπους. Πρῶτα-πρῶτα ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταστήσουν τοὺς γονεῖς τους στὸ κιμπούτς. Οἱ γονεῖς δεκαπέντε μελῶν ζοῦν σήμερα στὸ Μισμάρ—'Αέμεκ. Δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ κάνουν καμμιά δουλειά, μὰ οἱ περισσότεροι ζητοῦν μιὰ ἀσχολία ἀνάλογη μὲ τὶς ἱκανότητές τους. Ἐπειδὴ οἱ γονεῖς εἶναι συνήθως ἡλικιωμένοι καὶ δύσκολα μποροῦν νὰ προσαρμοσθοῦν, στὴ νέα τους ζωὴ, ἐπωφελοῦνται ἀπὸ εἰδικὰς εὐκολίες πού τοὺς παρέχει ἡ ἐπιτροπὴ. Ἡ ἐπιτροπὴ φροντίζει ἐπίσης γιὰ τοὺς ἀπορροὺς γονεῖς πού ζοῦνε μακρὰ ἀπ' τὸ κιμπούτς, καὶ στὸ ἐξωτερικὸ ἀκόμα, καὶ τοὺς στέλνει μηνιαία ἐπιδόματα.

Ὅποιοδήποτε μέλος δὲν εἶναι εὐχαριστημένο μὲ τὴν κατάστασιν σ' ὅποιοδήποτε τμήμα ἢ μὲ τὶς ἀποφάσεις οἰασδῆποτε ἐπιτροπῆς, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσῃ τὶς ἀπόψεις του στὴ γενικὴ συνέλευση τῆς ὁποίας οἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ ἐπικυρωθοῦν ἀπ' τὴν ψῆφο ὄλων τῶν μελῶν. Στὴν ἀρχὴ κάθε χρόνου, ἡ γενικὴ συνέλευση ἐκλέγει τὸν πρόεδρό της, πού διοργανώνει τὶς συγκεν-

τρώσεις καὶ κανονίζει τὴν ἡμερησία διάταξιν. Τὰ μέλη μποροῦν νὰ ἀπαιτήσουν νὰ περιληφθοῦν στὴν ἡμερησία διάταξιν ζητήματα πού ὁ πρόεδρος εἶχε ἴσως ἀποφασίσῃ νὰ ρυθμίσῃ ἔξω ἀπ' τὴ συνέλευση.

Στὸ Μισμάρ — 'Αέμεκ παιδιὰ πού γεννήθηκαν καὶ μεγάλωσαν στὸ κιμπούτς, ἔγιναν ἤδη ἐνεργὰ μέλη του. Μόλις βγοῦν ἀπ' τὸ σχολεῖο σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν, τὰ ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια τοῦ κιμπούτς εἶναι ὑποψήφια ἐπὶ ἓνα χρόνο γιὰ νὰ γίνουν μέλη τῆς κοινότητος. Μετὰ ἀπ' ἓνα χρόνο, ἡ γενικὴ συνέλευση μπορεῖ νὰ τοὺς δεχθῇ ἢ νὰ μὴ τοὺς δεχθῇ, ὅπως οἰονδήποτε ἄλλον ὑποψήφιο. Ὡς σήμερα ὄλοι ἔγιναν δεκτοὶ καὶ μοιράζονται μὲ τοὺς γονεῖς τους τὴν εὐθύνη τῆς καλῆς ἐξελιξέως τῶν ὑποθέσεων τῆς κοινότητος.

Τὸ Μισμάρ—'Αέμεκ εἶναι ἓνα τυπικὸ κιμπούτς, ἀλλὰ θὰ ἦταν λάθος νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι ὄλα τὰ κιμποουσιμ εἶναι ὀργανωμένα ἀκριβῶς μὲ τὸν ἴδιον τρόπο. Τὰ γούστα καὶ οἱ γνώμες τῶν μελῶν μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν τὴ ζωὴ ἑνὸς κιμπούτς καὶ τὴν ὀργάνωσή του. Πάντως, τὰ κιμποουσιμ ὑποτάσσονται μέχρις ἑνὸς ὀρισμένου σημείου στὴν πειθαρχία τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεώς τους πού εἰσαγάγει ὀρασιοναλιστικὸν καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας καὶ ἐνιασιοποίηση τῶν ἀνέσεων. Μιὰ ἰδέα πού δοκιμάσθηκε σ' ἓνα μέρος, θὰ διαδοθῇ, ἂν παρουσιάσῃ πλεονεκτήματα, καὶ σ' ἄλλες ἀποικίες. Γίνεται ἔτσι μιὰ ἐπιλογὴ ἰδεῶν καὶ μεθόδων πού ὀδηγεῖ σὲ μιὰ γενικὴ ἐφαρμογὴ σχεδίων πού δοκιμάσθησαν ἤδη καὶ πού γίνονται δεκτὰ μὲ μερικὰς μεταβολὰς ἀπ' ὄλα τὰ κιμποουσιμ, παλιὰ καὶ καινούργια.

Ἠγέτες τοῦ Ἰσραήλ

ΜΟΣΕ ΣΑΡΕΤ

Τοῦ P. Bat - Yediyah

Ὁ Μωσὲ Σαρὲτ (Σερτόκ) ἦτο περισσότερο γνωστὸς στὸ ἐξωτερικὸ ἀπ' τὸν Μπέν Γκουριόν, πρὸ παντὸς ἀφ' ὅτου ἀντιπροσώπευε στὸν Ο.Η.Ε. τὸ Ἐβραϊκὸ Πρακτορεῖο πρῶτα, καὶ τὸ Ἰσραήλ μετὰ, καὶ ἀντιμέτωπος τοὺς δημοσιογράφους σὲ ἔξη-ἑπτὰ πόλεις, ὅπου εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξῃ τὴν καταπληκτικὴν πράγματι γλωσσμάθειά του, τὸ ἀπίθανον μνημονικὸ του καὶ τὴν ἀκούραστη παρατηρητικότητά του.

Εἶναι βέβαια γνωστὸ ὅτι ἐπὶ δεκαπέντε χρόνια ἦταν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Πολιτικοῦ Τμήματος τοῦ Ἐβραϊκοῦ Πρακτορείου, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἴσως εὐκόλο νὰ ἀντιληφθῇ κανεὶς τὴν ἐργασία συνεπήγετο ἢ θέσῃ αὐτῆ.

Ὁ Σαρὲτ ἀντιπροσώπευε τὴν ἔβραϊκὴ κοινότητα στὶς σχέσεις της μὲ τὴν Ἐντολοδόχο Δύναμη, γιὰ κάθε ζήτημα πού ξεπερνοῦσε τὰ ὄρια τῆς δημοτικῆς δικαιοδοσίας : διαπραγματεύσεις γιὰ τὸ βαθμὸ καὶ τὴ φύσιν τῆς ἔβραϊκῆς μεταναστεύσεως, γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἢ καὶ τὴ μείωσιν τῶν κρατικῶν γαιῶν, γιὰ τὰ μέτρα ἀσφαλείας—ἢ καὶ γιὰ τὴν ἔλλειψιν μέτρων—σ' ἐποχὰς ταραχῶν. Ἔργο του ἦταν πάντα νὰ ἐξηγήσῃ στοὺς ἀπαθεῖς ἢ ὀργισμένους Ἄγγλους ὄχι μόνον τί ἤθελαν νὰ κάνουν οἱ Ἐβραῖοι, ἀλλὰ καὶ γιὰ τί ἤθελαν τόσα πράγματα καὶ μὲ τέτοια ἐπιτακτικότητά, καὶ γιὰ τί δὲν μποροῦσαν ποτε νὰ δεχθοῦν μιὰ ἀρνήσιν ὡς ὀριστικὴ ἢ νὰ θεωρήσῃσιν ἓνα ἐμπόδιο ὡς ἀνυπερβλήτο. Ἦταν μιὰ διπλωματικὴ ἐκπαίδευση σ' ἓνα πολὺ δύσκολο σχολεῖο καὶ μιὰ πραγματικὴ ἐξέτασιν ἐπιμονῆς. Ἀπὸ τὸ 1939, καὶ ὕστερα, ἔπρεπε νὰ δώσῃ μάχην ἐναντίον τῶν διαταγμάτων πού ἐμπνεόντουσαν ἀπ' τὴ Λευκὴ Βίβλο καὶ ἐναντίον τῶν νομοθετικῶν καὶ ἀστυνομικῶν περιοριστικῶν μέτρων πού ἀπέβλεπαν στὴν ἐνίσχυσίν της. Ἐπρεπε νὰ δώσῃ μάχην γιὰ κάθε ἀδεια μεταναστεύσεως ἀπὸ τὶς τελευταῖες 75.000 πού ἡ Ἄγγλια εἶχε παραχωρήσει καὶ γιὰ κάθε πλοῖο λαθρομεταναστῶν. Καὶ ἦταν πάλι ὁ Σέρτοκ πού τὴν ἴδια στιγμὴ ὀργάνωσε τὴ στρατιωτικὴ συμμετοχὴ τῶν Ἐβραίων τῆς Παλαιστίνης στὸν πόλεμον, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Διοικήσεως πού προτιμοῦσε νὰ μὴν κάνουν τίποτε οἱ Ἐβραῖοι καὶ νὰ καθίσουν ἡσυχά. Δίνοντας τὴν πολὺπλευρὴν πολιτικὴν μάχην, ὁ Σέρτοκ ἀπέκτησε τὸ ἀνάστημα μιᾶς ἐθνικῆς πράγματι προσωπικότητος. Θεωρεῖται συχνὰ ὡς δεδομένο ὅτι γεννήθηκε στὴν Παλαιστίνην, τόσο ἀδιάσπαστα εἶναι δεμένος μ' αὐτὴν

δήποτε συνέβη στη χώρα κατά τη διάρκεια της τελευταίας γενιάς. Πέρασε δυό χρόνια της παιδικής του ηλικίας σ' ένα άραβικό χωριό κι' εκεί απέκτησε τις βάσεις της άραβικής, που γνωρίζει άπταιστως. Ύπηρξε από τους πρώτους άπόφοιτους του πρώτου Έβραϊκού σχολείου της χώρας (τὸ Χέρτσλια). Μαζί με τὸν Ντόβ Χίς καὶ τὸν Έλιάου Γκόλομπ, τῶν ὁποίων ὕπηρξε φίλος, συνάδελφος καὶ συγγενής, ἀπετέλεσε μιὰ ομάδα που ἄσκησε αἰσθητὴ ἐπίδραση σὲ κάθε τομέα τῆς ἀνοικοδομητικῆς προσπάθειας τοῦ Έργατικοῦ Κινήματος. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ξεχάσουμε ὅτι μόνο σ' ἡλικία ἔνδεκα ἔτων ὁ Σέρτοκ ἐγκατέλειψε τὴ Ρωσσία, ὅπου εἶδε τὰ πογκρόμ καὶ κατάλαβε τὴ σημασία τους, ὅτι σπούδασε στὴν Πόλη κι' ὑπηρέτησε στὸν Τουρκικὸ στρατό, ὅτι ἐσπούδασε στὴν Ἀγγλία ἐπὶ πέντε χρόνια, στὴ Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Λονδίνου, κι' ὅτι ἀργότερα ἐργάσθηκε γιὰ ἕνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες. Συνήντησε, λοιπόν, ἔζησε καὶ γνώρισε πολλοὺς λαούς. Γι' αὐτὸ ἦταν ὁ μόνος κατὰλληλος γιὰ νὰ κρατήσῃ μιὰ πραγματικὴ, ζωντανὴ πολιτικὴ οὐδετερότητας ἀνάμεσα στὰ δυὸ ἀντιμαχόμενα ἡμισφαίρια.

Ἀφοῦ γνωρίζει τόσο καλὰ τοὺς Ἀραβες, προσπάθησε τόσα χρόνια νὰ βρῆ ἕνα «modus vivendi» μαζί τους. Ἐχει τώρα τὴ φιλοδοξία νὰ γίνῃ τὸ ὄργανο τῆς συμφιλίωσης μεταξὺ τοῦ Ἰσραήλ, σταθερὰ ἑδραίουμένου στὴν ἱστορικὴ πατρίδα του, καὶ τῶν γειτόνων του, που θὰ ἀναγνωρίσουν ἔτσι τὴν παρουσία του ἀνάμεσά τους.

Παρ' ὅλα ὅσα συνέβησαν, ὁ Σαρὲτ εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἂν ὄχι αὐριο, ὅπως δὴποτε μεθαῦριο ὁ Ἀραβικὸς κόσμος καὶ ὅλη ἡ Ἀσία θ' ἀναγνωρίσουν τὸ Ἰσραήλ.

ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΗΣ "ΤΣΕΝΑΣ"

Τοῦ Ἐλιέζο Ἰαορνένι.

Τὲλ Ἀβίβ, Ἰούλιος 1949

Ξέρετε τὴ μέθοδο τοῦ Δόκτορα Κουέ; Μιὰ μέρα, που νὰ κάνῃ πολὺ ζέστη, πηγαίνετε στὴν ὁδὸν Ἀλλεμπυ, ἀπ' τὴν πλευρὰ που χτυπᾷ ὁ ἥλιος, κι' ἀρχίζετε καὶ λέτε μετὰ πεποίθησι: «Εἶναι δροσιὰ σήμερα. Καὶ μάλιστα κρυώνω!» Ἄν παραστῆ ἀνάγκη, μπορεῖτε νὰ συμπληρώσετε τὴν ἄσκηση φορώντας ἕνα χονδρὸ παλτὸ καμηλό, καὶ πολὺ σύντομα δὲν θὰ αἰσθανθῆτε πιὰ ἰδρωμένος καὶ τὸ πουκάμισό σας θὰ πάψῃ νὰ εἶναι κολλημένο στὴ ράχη σας,

Ἐδῶ που τὰ λέμε, δὲ πολυπιστεύω στὰ θαύματα. Κι' οὔτε στὸν Δόκτορα Κουέ. Ὅταν ὁ ἥλιος χτυπᾷ, προτιμῶ νὰ ἐγκατασταθῶ κάτω ἀπὸ ἕνα κρῦο ντούς, ἢ νὰ παραγγείλω μιὰ λεμονάδα μετὰ πολὺ πάγο. Ἐξ ἄλλου δὲν διαθέτω ἕνα παλτὸ καμηλό γιὰ νὰ κάνω ὡς τὸ τέλος τὸ πείραμα Κουέ.

Κι' ὅμως.....

Ὁ Δόκτωρ Ντόβ Ζοζέφ, Ἰπουργὸς τοῦ Ἐφοδιασμοῦ, ἐξακολουθεῖ καὶ λέει! «Τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἔπεσε. Τὸ κόστος τῆς ζωῆς ἔπεσε.» Καὶ στὸ κάτω κάτω.....

Δὲν πᾶνε ὅλα θαυμάσια καὶ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ καλλίτερο μέρος τοῦ κόσμου, σύμφωνα. Ἀλλὰ, τέλος πάντων, εἴμαστε στὴν καρδιά τῆς «τσένα» μαὶ συνηθίζουμε σιγὰ σιγὰ, μετὰ κόπο, ἀλλὰ συνηθίζουμε.

Ἡ «τσένα» εἶναι ἡ πολιτικὴ τῶν περιορισμῶν, ἡ λιτότητα στὸ Ἰσραήλ. Ὁ πόλεμος κόστισε ἀκριβά, ἡ ἀνοικοδόμησι κοστίζει ἀκριβά, ἡ ἀπορρόφησι τῶν μεταναστῶν κοστίζει ἀκριβά, οἱ ἐπενδύσεις κοστίζουν ἀκριβά: τὸ συνάλλαγμα σπανίζει, πρέπει νὰ περιορισθοῦν οἱ εἰσαγωγές: πρέπει νὰ συστηματοποιηθῇ ἡ παραγωγή, πρέπει νὰ ἰδρυθοῦν νέες ἀποικίες, νέα ἐργοστάσια, νὰ δοθῇ ἐργασία στοὺς «ὀλίμ», νὰ ἰσοσκελισθῇ ὁ προϋπολογισμός: πρέπει νὰ σταθεροποιηθοῦν οἱ τιμές που ὅλο καὶ ἀνεβαίνουν.....Γιὰ τὸν ἄνθρωπο τοῦ δρόμου, ὅλα αὐτὰ τὰ προβλήματα πέρνουν τὴ μορφή τῆς «τσένας».

Αὐστηρὸς περιορισμὸς τῶν εἰσαγωγῶν, περιορισμὸς τοῦ βιομηχανικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κέρδους, περιορισμὸς τῆς καταναλώσεως: ὁ ταχυδρόμος μοῦ εἶπε: «Πότε θάρθῃ ὁ περιορισμὸς τῶν περιορισμῶν;» Γενικῶς, πρέπει νὰ τὸ ποῦμε, ὁ λαὸς δέχεται μετὰ κέφι τὴ νέα ἑβραϊκὴ λιτότητα. Πολὺ ἀπέχουμε βέβαια ἀπὸ τὴν πολιτικὴν πειθαρχία που ἔδειξαν οἱ Ἀγγλοὶ κατὰ τὸν πόλεμο. Ὁ Ἐβραῖος εἶναι ἀτομιστῆς καὶ τοῦ ἀρέσει νὰ συζητᾷ: «Ἐγὼ ἂν ἦμουνα ἡ Κυβέρνησις...» εἶναι μιὰ φράσι που ἀκούγεται συχνά, ἢ: «Γιὰτί τ' αὐγά...;» Ἀλλὰ εἶναι παράξενο ν' ἀκούσι κανεὶς ἀνθρώπους, που χθὲς ἀκόμα ἦσαν πῦρ καὶ μανία ἐναντίον τῶν Ἀγγλων, νὰ λένε: «Κατὰ τὸν πόλεμο ἐγὼ εἶδα στὴν Ἀγγλία, εἶδα μετὰ τὰ μάτια μου, σημάδια στὶς μπανιέρες γιὰ νὰ μὴν περάσι

τὸ νερό τὴν ποσότητα πού ὁ καθένας ἐδικαιοῦτο. Καί σεβόντουσαν ὅλοι τὰ σημάδια πού οἱ ἴδιοι εἶχαν βάλει.»

Πρέπει νὰ προσθέσουμε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀρετὴ τῆς πειθαρχίας εἶναι ἡ μόνη πού ἀναγνωρίζεται ἐδῶ στοὺς Βρεταννοὺς, κι' ὅτι εἶναι καλλίτερα νὰ μὴ μιλάει κανεὶς γιὰ τὸν Μπέβιν.

Πάντως, παρ' ὅλον τὸν Ἑβραϊκὸ ἀτομισμὸ, τὸ θαῦμα ἔγινε. Ὁ Κουὲ εἶναι μεγάλος ἄνδρας. Τὸ κόστος τῆς ζωῆς κατεβαίνει. Ἡ σοκολάτα (ὁ ἐνιαῖος τύπος) κοστίζει 650 μίλς τὸ κιλό: ἡ ἐπίσημη πώση τῆς τιμῆς εἶναι τὸ 18%, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ὁ κόσμος «καθὼς πρέπει» ἐπλήρωνε τὴν «καλὴ» σοκολάτα ἕως 2 λίρες. Κατὰ μέσον ὄρον τὰ τρόφιμα ἔπεσαν ἕνα 10%. Ἡ διατίμηση ἔχει ἐπιβληθῆ σὲ 700 εἴδη περιπότου, βιομηχανικὰ εἶδη καὶ τρόφιμα. Ἐθνικὰ μοντέλα «στάνταρντ» κατασκευάζονται: 300.000 μέτρα ὕφασμα μοιράσθηκα γιὰ τὴν κατασκευὴ κουστουμιῶν μὲ ἡλαττωμένους τιμές. Ἡ νέα παγωνιέρα μὲ 16 λίρες θὰ κυκλοφορήσῃ σὲ λίγο. Ἐνας διαγωνισμὸς πρόκειται νὰ γίνη γιὰ τὴ μελέτῃ τῶν ἐπίπλων «τσένα». Τὰ φαγητὰ στὰ ἐστιατόρια κοστίζουν τῶρα ἀπὸ 30 μέχρι 40% ὀλιγώτερο καὶ μιὰ νύχτα στὸ ξενοδοχεῖο ἀπὸ 25 μέχρι 30%.

Θὰ σὰς ἐνδιαφέρῃ εἰδικὰ νὰ μάθετε ὅτι τὰ γλυκὰ πέσανε πολὺ. Καὶ εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ πρόβλημα: δὲν πέσανε μόνον ὡς τιμὴ. ἔπεσαν καὶ σὲ ποιότητα. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἔχω ἀντίθετη γνώμη ἀπ' τὸν Δόκτορα Ντόβ Ζοζέφ, πού ἐδήλωσε ὅτι τὸ «κοινὸ ἐκτίμησε πολὺ τὶς πάστες—τσένα μὲ 25 μίλς.» Ἐγώ, τὸ κοινό, σὰς λέω ὅτι προτιμοῦσα τὶς «πάστες μὴ—τσένα».

Ἐγώ εἶμαι σὰν τοὺς Ἄγγλους: πειθαρχικός. Ἐξ ἄλλου δὲν ἔχω τίποτα νὰ πουλήσω. Ἀλλὰ γιὰ τοὺς ἐμπόρους, τώρα, ἡ μεγάλη δουλειὰ εἶναι νὰ κερδίζουν πάνω στὴ ράχη τῆς «τσένας», δηλαδὴ πάνω στὴ ράχη μου, ὡς καταναλωτὴ. Κάποια μαύρη ἀγορὰ ἀναπτύσσεται καὶ ἡ ποιότητα πέφτει. Ὁ Δόκτωρ Ντόβ Ζοζέφ ἀναγκάσθηκε λοιπὸν νὰ περάσῃ στὸ δεύτερο στάδιο τῆς πολιτικῆς τῆς λιτότητας: διανομὴ τῶν δευτέριων τροφίμων στὰ μεγάλα κέντρα καὶ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῶν τιμῶν.

Οἱ ἔμποροι γκρινιάζουν, τὸ κοινὸ ἐλπίζει, ὁ τύπος σημειώνει τὶς φάσεις τοῦ ἀγῶνα.

Ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα, ὀρκίσθηκα νὰ βάλω ἀπὸ σήμερα καὶ στὸ ἐξῆς, μόνον ἕνα κομμάτι ζάχαρη στὸν καφέ μου. Θὰ εἶμαι κι' ἐγώ ἕνας ἀγωνιστὴς στὸ μέτωπο τῆς «τσένας». Στὸ κάτω κάτω τί σημασία ἔχει μιὰ προσωρινὴ ἔλλειψη, ὅταν παίζεται ἡ τύχη τοῦ Ἰσραήλ, ὅταν κάθε μικρὸς περιορισμὸς θὰ βοηθήσῃ ἕνα μετανάστη νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ σπιτί του, στὸ Ἰσραήλ;

Μηνιαία Πολιτικὴ Ἀνασκόπηση

Ἰούλιος 1949

Ὁ κ. Σιλόαχ πού ἀντικατέστησε τὸν κ. Εὐτάν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἰσραηλιανῆς ἀντιπροσωπείας στὴ Λωζάνη.

Μιὰ ἀπλὴ μνεῖα τῶν γεγονότων τῶν τελευταίων ἐβδομάδων θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωση ὅτι βαίνομε πρὸς μιὰ ἐκκαθάριση τῆς τόσο ρευστῆς καταστάσεως στὴ Μέση Ἀνατολή, καὶ πράγματι δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῆ κανεὶς ὅτι ἡ ἀνακωχὴ μὲ τὴ Συρία, ἡ σημαντικὴ πρόοδος τῶν διαπραγματεύσεων τῆς Λωζάννης καὶ ἡ διάσκεψις τῶν Βρεταννῶν ἀντιπροσώπων στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο ὅποτελοῦν τὴν ἀφετηρία νέων ἐξελίξεων στὴν περιοχὴ αὐτὴ. Ἀλλὰ μόνον τὴν ἀφετηρία, πέρα ἀπ' τὴν ὁποία δὲν θὰ τολμήσομε νὰ προχωρήσομε μόνονι μας, χωρὶς τὴν βοήθεια θετικωτέρων στοιχείων. Θὰ περιορισθοῦμε λοιπὸν σὲ μιὰ τοποθέτηση τῶν σημερινῶν δεδομένων.

Ἡ ἀνακωχὴ μὲ τὴ Συρία ἔκλεισε τὸν κύκλο τῶν διμερῶν ἐπαφῶν τοῦ Ἰσραήλ μὲ τὰ ἀραβικὰ κράτη, ὀλοκλήρωσε τὴν ἔστω καὶ προσωρινὴ εἰρήνη καὶ ἐπέτρεψε νὰ φανῇ κάποιο οὐσιαστικώτερο σημεῖο τῆς πολιτικῆς τοῦ Χουσι Ζαΐμ.

Ἐπὶ πλέον δὲν μπόρεσε παρὰ ν' ἀσκῆσῃ μιὰ εὐεργετικὴ ἐπίδραση στὴ Λωζάννη, ὅπου μὲ τὴν Ἰσραηλιανὴ πρόταση γιὰ τὸ προσφυγικὸ, σημειώθηκε τὸ σπουδαιότερο γεγονὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν.

Ἡ ἀλλαγὴ πού ἔγινε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἰσραηλιανῆς ἀντιπροσωπείας μὲ τὴν ἐπανάληψη τῶν διαπραγματεύσεων, εἶναι ἴσως ἐνδεικτικὴ τῆς νέας πολιτικῆς πού ἐγκαινίασε τὸ Τέλ - Ἀβίβ. Στὸν κ. Σιλόαχ, πού ἀντικατέστησε τὸν κ. Εὐτάν, καὶ πού εἶναι γνωστὸς ὡς σύμβουλος τοῦ κ. Σαρέτ, ἀνετέθη ἡ ἔμπρακτὴ ἐφαρμογὴ τῆς νέας γραμμῆς, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε ἡ πλήρης ἀνατροπὴ τῆς καταστάσεως. Πράγματι οἱ ἔβραῖοι ὑπερπηδώντας τὸν τρόπον τινὰ τὸ προσφυγικὸ, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Ἀραβες ἔκλειναν τὸ δρόμο τῆς εἰρήνης, μπόρεσαν νὰ θέσουν καθαρὰ πιά, τὰ ἄλλα προβλήματα πού πρέπει ν' ἀπασχολήσουν τὴ Διάσκεψη, καὶ νὰ διευκρινίσουν ὀρισμένα σημεῖα πού δὲν φαίνονται νὰ δέχονται πολλὰ συζητήσεις. Πρῶτο σημεῖο: τὸ προσφυγικὸ δὲν μπορεῖ νὰ λυθῆ μόνον ἀπ' τὸ Ἰσραήλ. Καὶ τώρα τὰ Ἀραβικὰ κράτη εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ποῦνε μὲ τὴ σειρά τους πόσους πρόσφυγες θὰ δεχθοῦν. Ἄς προσθέσομε ἐδῶ ὅτι μιὰ ἐνδεχομένη ἀμερικανικὴ βοήθεια πρὸς τὶς ἀραβικὰς χώρες φαίνεται ὅτι θὰ ἐξαρτηθῆ ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν προσφύγων πού οἱ ἴδιες θὰ δεχθοῦν. Δεύτερο σημεῖο: ἡ Ἑβραϊκὴ πρότασις εἶναι ἡ τελευταία ὑποχώρησις πού τὸ Τέλ - Ἀβίβ μπορεῖ νὰ

κάνη, κι' αυτό φαίνεται ότι ξ,ινε αντίληπτό απ' την Έπιτροπή ή όποια, πέρνοντας ως βάση την πρόταση αυτή, στρέφει πιά τις προσπάθειές της και την πείσή της προς την άραβική κατεύθυνση. Σ' αυτή την εξέλιξη έπαιξε σπουδαίο ρόλο ο νέος άμερικανικός αντιπρόσωπος κ. Πάωλ Πόρτερ, ο όποιος αντιπροσωπεύει τη νέα άμερικανική τάση που έγκειται στην άνάληψη πρωτοβουλίας και στην πραγματική διεύθυνση των διαπραγματεύσεων. "Ας σημειωθή ότι ο κ. Πόρτερ έγινε δεκτός απ' τον Πρόεδρο Βάϊτσμαν, που μολονότι βρίσκεται στην Έλβετία ιδιωτικώς, δέν έχασε την ευκαιρία για να τονίση στον άμερικανό αντιπρόσωπο ότι το 'Ισραήλ έκανε την χειρονομία που ή Ουάσιγκτων περίμενε απ' αυτό, αλλά είναι ή τελευταία. Και το κύρος του Έβραίου Προέδρου θάχη προσδώσει στις δηλώσεις του κ. Σιλόαχ μιά τόσο έπίσημη έπισφράγιση, που ο κ. Πόρτερ, και μαζύ του ή Έπιτροπή, δέν μπορεί πιά να έχουν καμιά άμφιβολία για τη νέα κατάσταση. Τρίτο σημείο: ή Έπιτροπή θά έπιβάλλη πιά την ταυτόχρονη εξέταση των άλλων προβλημάτων, που άποτελούν τις προϋποθέσεις της ειρήνης. Ειρήνη δέν θα ύπογραφή στη Λωζάνη, αλλά οι προϋποθέσεις της πρέπει να έξασφαλισθούν. Αύτός ήταν και είναι ο κύριος σκοπός του 'Ισραήλ και φαίνεται ότι ή Έπιτροπή συμεριζεται τις αντίληψεις του. Αύτά είναι τα νέα στοιχεία που δίνουν μιά νέα όψη στα πράγματα. 'Η διάσκεψη των πρεσβευτών στο Λονδίνο θά μπορούσε να ρίξη νέο φώς και να προσθήσει νέα στοιχεία, άν μπορούσαμε να ξέρουμε τα άποτελέσματά της. 'Αλλά το Φόρεϊν "Οφίς σωπαίνει, όπως πάντα. Και ή άγγλική πολιτική δέν έχει χάσει τίποτα από τις θρυλικές της μυστηριώδεις ιδιότητες.

Ε.Κ.Φ.

Ειδήσεις του Κέρεν Καγιέμετ

* Πληροροφορούμεθα ότι το Κέρεν Καγιέμετ θά χρηματοδοτήσει την ίδρυση ενός χωριού «μουςάβ», στο Κφάρ Σάμπα, κοντά στο Τελ-Αβίβ, όπου θά εγκατασταθούν 70 οικογένειες απ' την Ελλάδα. Είναι το πρώτο ελληνικό χωριό που ιδρύεται στο 'Ισραήλ.

* Οι στρατιώτες του «Μάχ, άλ» και του «Γάκχ, άλ» (έθελοντές απ' το έξωτερικό), που πήγαν πρό ενός έτους στο 'Ισραήλ, τη στιγμή που στο νέο Κράτος είχε ανάψει ή μεγάλη φωτιά του πολέμου, μόνο και μόνο για να πολεμήσουν και χωρίς νάχουν όπ' όφι τους μιά ένδεχομένη μελλοντική έγκατάσταση στη χώρα, προσανατολίζονται όλοεν και περισσότερο, τώρα που άποστρατεύονται, πρός ένα μέλλον στο 'Ισραήλ, και, άκόμα καλλίτερα, προς μιά άγροτική ζωή. Λιγοστεύουν όλοεν και περισσότερο εκείνοι που, αφού τελείωσε ή πολεμική ύπηρεσία τους, ξαναγυρίζουν στις χώρες όπου γεννήθηκαν. 'Εκείνοι που εί-

χαν πάει με μιά σαφή σιωνιστική συνείδηση, δέν πέρασαν από καμιά έσωτερική κρίση: άκολουθήσανε το δρόμο, που είχαν χαράξει πριν άκόμα απ' τη μετανάστευσή τους. 'Ο πόλεμος του 'Ισραήλ δέν έκανε παρά να έπισπεύση τον έρχομό τους. 'Αλλά άργά ή γρήγορα—και μάλλον γρήγορα παρά άργά—θά πήγαιναν να εγκατασταθούν στο 'Ισραήλ για να ζήσουν εκεί και να έργασθούν.

'Αλλά για τους άλλους, για κείνους που ή κοιμισμένη έβραϊκή συνείδησή τους έύπνησε άργά από τα κανόνια της Γης της Έπαγγελίας, αύτός ο χρόνος που πέρασε, ύπηρεξε γεμάτος έκπληξεις, και άποκαλύψεις. 'Αμφιταταθούν επί έβδομάδες και μήνες άνάμεσα σε δυο κόσμους. 'Η συνείδησή τους βρέθηκε άντιμέτωπη με καινούργια προβλήματα, που δέν μπορούσε να φαντασθή. Τους έπιασε σιγά-σιγά, και χωρίς να το πάρουν είδηση, ή άγάπη γι'

ότι ο λαός μας είναι ένας—και ή μοίρα μας μία.

αυτή τη χώρα, που ήταν ή δική τους και που ως εκείνη τη στιγμή ή ύπαρξή της ήταν γι' αυτούς μιά άπλη γεωγραφική έκφραση. Μερικοί γύρισαν στα σπίτια τους, αφού έκαναν με γενναίότητα το καθήκον τους ως έθελοντές,—άλλά σχεδόν όλοι έφεραν μαζύ τους μιά ύπόκωφη νοσταλγία, σαν ένα άόριστο αίσθημα ότι έγκατέλειψαν τη θέση τους. Φεύγοντας είπαν στους συνάδελφους τους: «'Εκεί κάτω θά διηγηθούμε τα με άλα πράγματα που είδαμε έδω. Θά εξηγήσουμε στους δικούς μας που δέν το ξέρουν άκόμα, πως δημιουργείται έδω μιά πατρίδα για όλους τους Έβραίους. Και ποιός ξέρει: 'Ισως μιά μέρα θά ξανάρθουμε.»

'Αλλοι φύγανε, έπικρίνοντας και κουτσομπολεύοντας. Μήπως άπογοητεύθηκαν; Μήπως τους άπαγοήτευσε ή ύποδοχή που είχαν έδω από ένα γισούβ που άγωνιζόταν ένα άνηλεθ άγώνα για την ύπαρξή του; Τι έλπίζανε, τί περιμένανε, αύτοι που τόσο ίπποτικά είχαν άπαντήσει στο προσκλήτηρι; 'Η καρδιά του ανθρώπου είναι άνεξερεύνητος χώρος και ή συνείδησή του δέν είναι πάντα νοητή ούτε στον ίδιο. Νομίζουμε ότι και σ' αυτούς που φύγανε, με το παράπονο στο στόμα, για να γύρουν σε μιά ζωή εύκολότερη και «χωρίς προβλήματα», και σ' αυτούς άκόμα το σπέρμα έπιασε που θά βλαστήσει μιά μέρα.

'Αλλά αύτοι που μένουν έγκαθίστανται, κάθε μέρα περισσότεροι, πάνω στη γη. 'Ανακατεμένοι ή σε ξεκαθαρισμένες ομάδες, οι νοτιο-άφρικανοί, οι άγγλοι, οι βορειο-άφρικανοί, οι άμερικανοί, οι βούλγαροι και οι πολωνοί πέρνουν το δρόμο της «ίτιασβούτ» (έγκατάσταση) πάνω στη γη του Κέρεν Καγιέμετ, Σε κάθε νέα άποικία, αύτοι οι παλαιοί πολεμιστές βρίσκονται κοντά σε παληούς πρωτοπόρους που οι άποικίες τους κατεστράφησαν ή σε νέους χαλουτσιμ που μόλις τελείωσαν την γεωργική τους εκπαίδευση.

'Εννοείται ότι οι τέως «παλμαχνί» (άνδρες των τμημάτων κρούσεως) και οι τέως «μισνί» (άνδρες του πεζικού) πάνε άμέσως για «ίτιασβούτ». 'Όταν ίδρυναν ένα γισούβ-μισλάτ (άποικία σε στρατηγικό ύψωμα) ή ένα νέο κιμπούτς, χαιρετίζαμε τους άνδρες που γύριζαν στο άλέτρι, που είχαν άφίσει μόνο για να πάρουν το όπλο. 'Αλλά στην «ίτιασβούτ» των στρατιωτών του «Μάχ' άλ» και του «Γκάχ' άλ» βλέπουμε κάτι περισσότερο, το ώραίο τέρας μιάς πορείας που έφερε παιδιά του λαού μας στον μεγάλο ειρηνικό άγώνα μας, περνώντας από τον έθνικό μας πόλεμο. Βλέπουμε έτσι χειροπιαστά την άλήθεια που είπε ο Χέρτσλ,

«Κοντά στην έβραϊκή άποικία του 'Εκρόν—που χρονολογείται από τον καιρό του βαρώνου του Ρότσιλντ—βρίσκεται το έγκαταλειμμένο και ήμικατεστραμμένο άραβικό χωριό του 'Ακίρ. Οι ταξιδιώτες που πάνε από την 'Ιερουσαλήμ στο Τελ-Αβίβ από τον «'Ηρωϊκό Δρόμο», υπόρσαν να διαπιστώσουν την άάσταση του 'Ακίρ. Μιά σαρανταριά οικογένειες—από τους νέους όλιμ έγκατεστάθηκαν ήδη εκεί. 'Από την επομένη της άφίξεώς τους, βάλθηκαν άμέσως στη δουλειά, οι γυναίκες στα σπίτια και οι άνδρες έξω. Κάθε οικογένεια έλαβε ένα κομμάτι καλλιεργημένης γης για να φυτέψει λαχανικά. 'Η κοινότητα διαθέτει έξ άλλου ένα μεγάλο χωράφι 300 δουνάμ για τις άνάγκες της και για το έμπόριο. Πίσω από κάθε σπίτι βρίσκεται ένα κοτέτσι με καμιά πενήνταριά κόττες. Μεταξύ των νέων κατοίκων του 'Ακίρ, βρίσκεται επίσης μιά Πολωνέζα μη Έβραία που έκρυψε και έσωσε στο Λούμπλιν 10 έβραίους κατά τη γερμανική κατοχή. "Ενας απ' αυτούς την παντρεύθηκε και την πήγε στο 'Ακίρ.

* 'Η πόλις της 'Ακρης έχει ήδη 1200 έβραϊκές οικογένειες, από τις όποιες οι 200 παλιών πολεμιστών. 'Υπολογίζεται να θάσσουν σε 5000 οικογένειες. Σ' αυτή την τόσο ζωτική πόλη, βρίσκονται ήδη τα ύποκαταστήματα μερικων κοινωνικων ιδρυμάτων όπως ένα γραφείο εργασίας, ένα ίατρείο, ένα ταμείο δανείων. Ένας παιδικός κήπος (έκπαδευτικό ίδρυμα), που αριθμεί ήδη 180 παιδιά, ένα βραδυό σχολείο, ένα μορφωτικό κέντρο της 'Ισταντρούτ, όπου γίνονται βραδυά μαθήματα για τα έβραϊκά, ένας συνεταιρικός κινηματογράφος και, τέλος, το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλεως, που έγκαινιάσθηκε την επέτειο της άπελευθερώσεως της πόλεως, το Μάιο 1949, και περιλαμβάνει 3 έβραίους και 3 άραβες.

* Το Τμήμα 'Αποικισμού του Έβραϊκού Πρακτορείου, σε συνεργασία με το Ταμείο Δανείων, δημιούργησε ένα κεφάλαιο 150.000 'Ισραηλιανών λιρών που θά δανείση χρήματα στους νέους όλιμ που θέλουν να δημιουργήσουν ένα μικρό λαχανόκηπο κοντά στο σπίτι τους. Περισσότερες από 900 οικογένειες νέων όλιμ, σε διάφορα μέρη της χώρας, θά λάβουν το δάνειο, που θά πληρωθή σε πέντε χρόνια με μηνιαίες δόσεις και με τόκο 5 ο).

* 'Η Ναχάρια, αυτό το μικρό κόσμημα του άποικισμού μας στη μεσογειακή άκτὴ της Δυτικής Γαλιλαίας, θά γίνει σε λίγο πρωτεύουσα της έπαρχίας αυτής που αριθμεί ήδη 23 έβραϊκές άποικίες. 'Ο πληθυσμός της Ναχάρια, που είναι

σήμερα 3.000 κάτοικοι, θά φθάση τις 15 έως 20.000.

* 50.000 ζτοια σπίτια πρόκειται ν' αγορασθούν στο Καναδά.

* Επί τη ευκαιρία του θανάτου του Μείρ Μπέρλιν, τὸ Κέρεν Καγιέμετ θά ἐκδώση ἕνα εἰδικὸ γράμματόσημο, θά δώση τὸ ὄνομά του σ' ἕνα χωριὸ καὶ θά φυτέψῃ ἕνα δάσος πὺ θά φέρῃ ἐπίσης τὸ ὄνομά του. Τὸ δάσος Μείρ, στὸ Κφάρ Ἐτσιόν, κατεστράφη ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ Λεγεώνα. Ἡ ὀργάνωση «Ἀμιζραχά» ἔκανε ἐκκλήση σὰ μέλη τῆς νὰ συμβάλουν στὴν πρωτοβουλία τοῦ Κέρεν Καγιέμετ νὰ δημιουργηθῇ ἕνα νέο δάσος Μείρ Μπέρλιν.

***

Γιὰ τὴν ἔγγραφὴ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Δαμασκηνοῦ στὴ Χρυσὴ Βίβλο ἔστειλεν ἡ Κοινότητα Ἀθηνῶν 300.000 καὶ ἡ Κοινότητα Δράμας 100.000.

* Τὰ δύο ἐβραϊκὰ ζουρνάλ ἐστάλησαν στὴν Πάτρα.

* Ἀφοῦ παίχθηκε καὶ στὰ Τρίκαλα, ἡ ταινία «Τὸ θαῦμα τῆς Παλαιστίνης» γύρισε στὴν Ἀθήνα, ἀπ' ὅπου θά σταλῇ στὸ ἐξωτερικόν.

* Ἡ Ἐπιτροπεία τοῦ Κέρεν Καγιέμετ ἔγραψε στὴν Ἀμερικὴ γιὰ νὰ ἐξασφαλίση δύο νέες μικρὲς ταινίες γιὰ τὸ χειμῶνα. Θά εἶναι ὅμως δύσκολο νὰ ὑπερπληθθῶν οἱ συναλλαγματικὲς διατυπώσεις γιὰ τὴν εἰσαγωγή.

* Ἐπὶ τῆς ευκαιρίας τῆς μεταφοράς τῶν λειψάνων τοῦ Χέρτσλ στὸ Ἰσραήλ, συγκεντρώθηκαν 37 δένδρα στὴ Δράμα καὶ 46 στὸ Βόλο.

Σιωνιστικὴ Ὀργάνωσις Νέων

Στὴ τελευταία συνεδρίαση τοῦ Δ. Σ. ἔγιναν ὀρισμέναι μεταβολές πὺ παρουσιάζουν ὡς ἑξῆς τὴ νέα σύνθεσή του: Μ. Φάις, πρόεδρος—Μ. Γιόελ, ἀντιπρόεδρος—Μ. Μοδιάνο, γραμματεὺς—Ε. Χασιδ, σιωνιστικὰ—Ρ. Μαύσης, τύπος—Μ. Γιόελ καὶ Νόρα Γκαμπάη ψυχαγωγία—Γιόλα Ἀβραάμ, διαλέξεις καὶ ἐβραϊκὰ μαθήματα—Α. Ζ. Σούσης ἀθλητικά, Α. Ι. Σούσης, Βιβλιοθήκη. Μία διάλεξις ἔγινε κατὰ τὸν περασμένο μῆνα ἀπ' τὸν κ. Μ. Ὄσμο,

στὶς 27 Ἰουλίου μὲ θέμα «ἐντυπώσεις ἀπ' τὸ Ἰσραήλ».

Τὴ Δευτέρα 8 Ἀυγούστου, σὸν κηπο τῆς Στέγης τοῦ Κοριτοειδῆ ἔγινε κινηματογραφικὴ παράσταση μὲ διάφορες ταινίες. Τέλος τὴν Κυριακὴ, 31 Ἰουλίου, ἡ Ὀργάνωσις ἐξέδραμε στὸ Μεγάλο Πεύκο. Στὴν ἐκδρομὴ ἔλαβον μέρος 40 παιδιά.

Πολὺ ἐνδιαφέρον προμηνύεται καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν δύο προσεχῶν μῆνῶν. Δημοσιεύουμε παρακάτω τὸ πρόγραμμα τοῦ Τμήματος Ψυχαγωγίας.

Σάββατο, 20 Ἀυγούστου, ὥρα 7.30 μ.μ. Μουσικὸ ἀπόγευμα μὲ μοντέρνα ἐβραϊκὰ τραγούδια ἀπὸ δίσκους μόλις φερμένους ἀπ' τὸ Ἰσραήλ.

Δευτέρα, 22 Ἀυγούστου, ὥρα 7.30. Κινηματογραφικὴ παράσταση.

Κυριακὴ, 28 Ἀυγούστου.—6η ἐκδρομὴ.

Δευτέρα, 29 Ἀυγούστου, ὥρα 7.30 μ.μ. Μουσικὸ ἀπόγευμα.

Δευτέρα, 5 Σεπτεμβρίου, ὥρα 7.30 μ.μ. Κινηματογραφικὴ παράσταση.

Κυριακὴ, 11 Σεπτεμβρίου, 7η ἐκδρομὴ.

Δευτέρα, 12 Σεπτεμβρίου, ὥρα 7.30 μ.μ. Μουσικὸ ἀπόγευμα μὲ ἔργα Ἑβραίων συνθετῶν.

Δηλώσεις συμμετοχῆς στὴν 6η ἐκδρομὴ ἕως τὴν Πέμπτη 25 Ἀυγούστου. Στὴν 7η ἐκδρομὴ ἕως τὴν Πέμπτη 8 Σεπτεμβρίου.

ΣΙΩΝΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΩΝ ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΥ 3

ΑΚΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Καλοῦνται νὰ παρουσιασθῶν στὰ γραφεῖα τῆς Ὀργανώσεως, Περιανδρου 3, κάθε μέρα καὶ ὥρα 7—8,30 μ.μ. (Μ. Γιόελ) οἱ νέοι καὶ οἱ νέες πὺ ἔχουν οἰανδήποτε καλλιτεχνικὴ ικανότητα (μουσικὴ, τραγούδι, χορωδία, ἀπαγγελία, θέατρο κλπ.) προκειμένου νὰ λάβουν μέρος σὲ προσεχῆ ἔορτή.

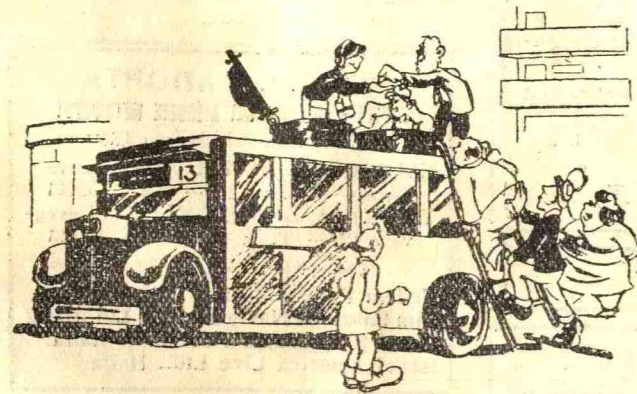
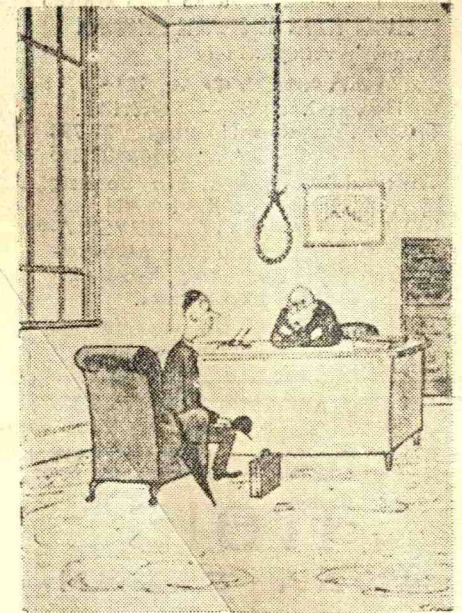
ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Στὰ λεωφορεῖα τοῦ Λονδίνου γράφει: Μὴ ὀμιλεῖτε εἰς τὸν ὀδηγόν.

Στὰ λεωφορεῖα τοῦ Παρισιοῦ: Παρακαλεῖσθε νὰ μὴ ὀμιλεῖτε εἰς τὸν ὀδηγόν.

Στὰ λεωφορεῖα τοῦ Βερολίνου: Ἀπαγορεύεται (φερμπό-τεν) νὰ ὀμιλεῖ κανεὶς εἰς τὸν ὀδηγόν.

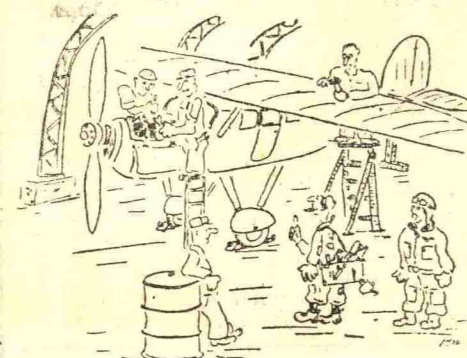
Καὶ στὰ λεωφορεῖα τοῦ Τελ-Ἀβίβ: Τί θά βγάλετέ'αν μιλή-σετε στὸν ὀδηγόν;

«Σ' αὐτὸ τὸ Γραφεῖο, κ. Σνούπς, δὲν μπορούμε νὰ ἔχουμε παρὰ ἕνα μόνο σύνθημα: ἐξαγωγές ἢ θάνατος!»
(«Export Journal»)

«Ὁ ὀδηγὸς λεωφο-
ρεῖου, πὺ σὸν πό-
λεμο ὑπηρετοῦσε στὰ
τάνκς, γυρίζει στὴ
δουλειά του,
(«Journal de Jerusalem»)

«Μὲ συγχωρεῖτε, μήπως
ἔχετε λίγη βενζίνη γιὰ
τὸν ἀναπτήρα μου;»
(«Νταβάρ Ἀσαβουά»)

Διευθυντῆς - Ὑπεύθυνος :

ΕΡΡΙΚΟΣ Κ. ΦΟΡΤΗ, Κατοικία: Πατησίων
160 β - Ἀθῆναι.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου :

ΒΙΚΤΩΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Κατοικία: Πρού-
σης 21 - Περιστέρη.

ΤΥΠΟΙΣ: Π. Α. ΔΙΑΛΛΗΜΑ

COBETA
COMPAGNIE BELGE DE TRANSPORTS AERIENS
ΒΕΛΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Γενικοί Αντιπρόσωποι :

ΑΛΛΑΛΟΥΦ & ΣΙΑ

Πραξιτέλους 33 — ΑΘΗΝΑΙ
Τηλέφ. Γραφείων Πόλεως 27-784
'Αεροδρομ. 99-246

Τακτικά αεροπορικά άναχωρήσεις
έξ ΑΘΗΝΩΝ διά ΧΑΪΦΑΝ και
ΡΩΜΗΝ, ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ, ΒΡΥΞΕΛ-
ΛΑΣ δις τῆς ἑβδομάδος με αντα-
πόκρισιν δι' ἄλλας τὰς Εὐρωπαϊ-
κάς πρωτεύουσας.

Εισιτήρια και Πληροφορίαί
εἰς ὅλα τὰ Γραφεῖα Ταξιδίων.

“ΑΤΘΙΣ”

ΜΟΔΑ - ΤΕΧΝΗ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ 30 — ΤΗΛ. 34-462

*Κουμπιά — Πλισέδες — Κοσμήμα-
τα — Γιακαδάκια — Ζαμπό — Κεντή-
ματα — Άζουρ — Ζώναι — Άγγρα-
φες — Νεοβούρ κ.λ.π.*

“Ετοιμα και ἐπι παραγγελία

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Συνεχῶς

Νέα και Μοντέρνα Σχέδια

“ΑΤΛΑΝΤΙΣ”

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ

Ἐπισημως ἀνεγνωρισμένον

Τὸ Μοναδικὸν Ἰσραηλιτικὸν
Ταξιδιωτικὸν Γραφεῖον ἐν Ἑλλάδι
Διευθυντῆς Ἰδιοκτῆτης ΒΙΤΑΛ ΚΟΕΝ
Διὰ τὰ εἰσιτήριά σας Ἀτμοποικίως και
Ἀεροπορικῶς Ἐξωτερικῶς και Ἐσωτε-
ρικῶς σὰς Συνιστοῦμεν νὰ προτιμήσητε
τὸ ἐν λόγῳ Πρακτορεῖον

Ἐκδίδονται εἰσιτήρια μετὰ τῶν Ἐταιριῶν
Τ.Α.Ε. και ΕΛΛ.Α.Σ. με τὴν ἐπίσημον τί-
μην και ἈΜΕΣΟΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ.

Ἐξαιρετικά εὐκολοίαι διὰ τοὺς Μετανά-
στας και Ἐπισκέπτας διὰ τὸ ἸΣΡΑΗΛ.
Σύμβουλευθετε μας διὰ πᾶ-
σαν ταξιδιωτικὴν ὁπόθεσιν

“ΑΤΛΑΝΤΙΣ”
Γλάδοστωγος 2· Τηλ. 30.179

ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΔΑΥΙΔ Β. ΑΜΑΡΙΛΙΟ

ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ
ΞΗΡΑΣ — ΘΑΛΑΣΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΕΡΟΣ (ΤΑΕ)

Δι' ὄλην τὴν Ἑλλάδα
και διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν

ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΜΟΙ
ΠΑΡΑΛΑΒΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΩΡΟΛΟΓΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ν. ΒΕΡΥΚΟΚΑΚΗ ΚΑΙ ΣΙΑ

Μεγάλη συλλογή
Σανταϊώθ και μεζουζώθ

ΤΗΛΕΦ. 24-772

ΕΡΜΟΥ 5 — ΑΘΗΝΑΙ

Α.Ε.Ε.Α. ΣΑΠΟΡΤΑ

ΝΑΥΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ

Οἶκος ἰδρυθεὶς ἐν ἔτει 1890

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ: Μέγ. Γιαννου-
λάτου — Τ. Θ. 21 — Τηλ. 45.333
ΥΠΟΚ(ΜΑ ΕΝ ΘΕΣ)ΝΙΚΗ: Κομνη-
νῶν 12 — Τ. Θ. 82 — Τηλ. 32-23

Πράκτορες τῶν :

Kedem Palestine Line Ltd., Haifa.
Zim Palestine Navigation Co. Ltd., Haifa
Israel Shipowners Pool Ltd., Haifa.
Israel America Line Ltd., Haifa.

ΝΑΧΜΟΥΛΗΣ

ΚΑΙ

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΡΑΠΤΑΙ

ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ 23

ΤΗΛ. 27418

ΑΘΗΝΑΙ